

Sport Management Studies

Sport Sciences Research Institute of Iran

Oct-Nov 2023/ Vol. 15/ No. 80/ Pages 181-210

Identifying and Evaluating the Factors Affecting Competitive Corruption

Ali Naseri^{1*} , Bahram Yousefi², Zohreh Hassani³, Ali Ashraf Khazaei⁴

1. PhD Student in Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Razi University, Kermanshah.
2. Associate Professor in Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran
3. Assistant Professor in Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran
4. Assistant Professor in Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran

Received: 2022/04/03

Accepted: 2022/07/02

Naseri, A; Yousefi, B; Hassani, Z; & Ashraf Khazaei, A; (2023). Identifying and Evaluating the Factors Affecting Competitive Corruption. *Sport Management Studies*, 15(79), 181-210. In Persian. DOI: 10.22089/SMRJ.2022.12494.3623

Abstract

The purpose of this study is to identify and evaluate the factors (internal and external) affecting the ecosystem of corruption in sports, so by identifying these factors, competitive corruption is analyzed. The research population is 23 university professors who have a history of research and study in the field of corruption. Based on the literature review and research background, 11 indicators were identified and extracted in 4 main dimensions: a) Contemporary Sports Characteristics, b) Governance, c) Extrapartial Levels, and d) Consequence. To analyze the data, the combined method of fuzzy multi-criteria decision theory including ANP based on DEMATEL was used. The results showed that the “Consequence” index and “Extrapartial Levels” were the most effective factors, as well as the indicators of the “Contemporary Sports Characteristics” and “Governance”, were recognized as the most impressive factors. The results of prioritizing the factors from the participants' point of view showed that the main indicators of governance (including the shortcomings of democratic processes weighing 0.2309; lack of accountability system weighing: 0.2208; opacity weighing: 0.0560; and autonomy weighing: 0.0514) obtained the highest weight. Although the Consequence in the corruption cycle is the last stage of this phenomenon, but in the effectiveness cycle, as the first and most effective indicator, it affects other criteria, because as the primary stimuli, there is the possibility of perceiving the risks associated with participation. It also explains the profit and loss conditions of corrupt activities. By adapting the system of crime and punishment, increasing financial crimes and severe disciplinary sanctions of corrupt people, severe restrictions on pardoning corrupt officials and preventing their re-entry, and establishment of monitoring systems can play an effective role in reducing sports corruption.

Keywords: Governance, Corruption, Sports, Commercialization, Medicalization

* Corresponding Author: Ali Naseri, Tel: 09124594126,
E-mail: a.naseri@modares.ac.ir, <https://orcid.org/0000-0003-2938-0038>

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Background and Purpose

From a sport management standpoint, Maennig (2005) makes a distinction between two forms of corruption. First, he defines the influence over competition results as ‘competition corruption’, in that they relate to the exertion of a delinquent influence over competition results, whereby the provider and the recipient of the bribes can be: athletes only; sporting officials and other non-athletes, e.g., referees, only (sometimes without the knowledge of the athletes involved); athletes and officials. Second, Maennig categorizes non-competition corruption as ‘management corruption’, where there are decisions by sporting bodies and sports officials, and in particular, regarding host venues for important competitions; allocation of rights (for example for televised transmission); nomination for positions (including honorary positions); commissioning constructions works for sports arenas and other venues (Kihl, 2018, 19-20). The present study intends to use the views of Iranian and foreign experts and the multi-criteria decision-making method to develop and deepen the existing knowledge of sports corruption and answer the question that what the main features of competitive corruption are. Therefore, this study can help develop a comprehensive model of corruption in sport, using nonlinear analysis techniques to reveal how factors affect competitive corruption and the role of each factor in the occurrence of competitive corruption within the network of ecosystem relationships and prioritizing them based on their effective weight.

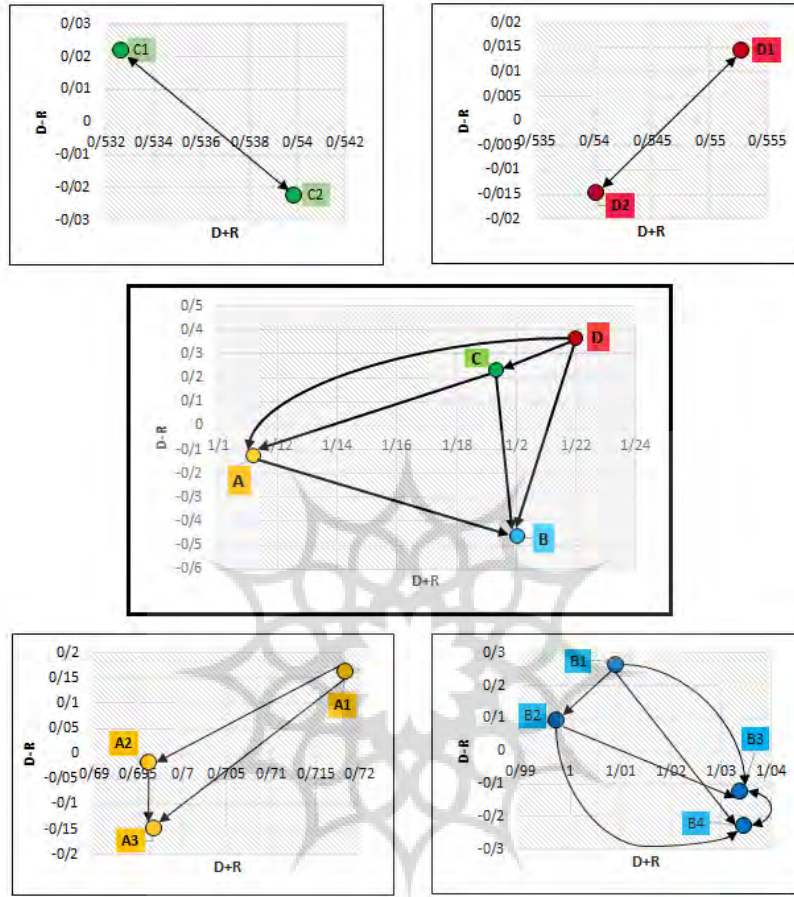
Materials and Methods

A descriptive survey with applied objectives and field data collection has been carried out. The factors of this study were identified by reviewing the theoretical literature and research background, using the keywords of Corruption and Sport Corruption. In the initial stages, from the enumerated components (with initial evaluation and screening of members of the present study), 15 indicators were selected. In the next step, the fuzzy Delphi method was used to reach the list agreed upon by the experts. Finally, 11 indicators finally agreed upon by the experts were present and 4 indicators, including complexity and breadth, monopoly, amateurization, and auditing were discarded. The statistical population of this study (considering theoretical saturation) was 23 domestic and foreign experts who had a history of research in the field of corruption. Experts were selected based on purposive sampling. In relation to internal experts, the questionnaire was provided to the respondents in person and for foreign experts, the questionnaire was distributed and received via email. In terms of academic rank, two of these professors were full professors, 16 were associate professors and 5 were assistant professors. To analyze the data, the combined method of fuzzy multi-criteria decision theory including ANP and DEMATEL was used. The Denp technique is a new approach that combines the two methods of Dematel with ANP. This approach uses the total communication matrix Dematel, to form ANP super matrices and calculates the weight of research indicators. In this method, in the first step, direct communication and then the complete communication matrix will be provided. The sum of the elements of the columns and rows of the T matrix is calculated for both the sub-criteria and its main factors and is named as D (effective) and R (Impressive) vectors.

Findings

The results showed that the “Consequence” index and “Extrapartial Levels” were the most effective factors, as well as the indicators of the “Contemporary Sports Characteristics” and “Governance”, were recognized as the most impressive factors. The results of prioritizing the factors from the participants' point of view showed that the main indicators of governance including the shortcomings

of democratic processes weighing 0.2309; lack of accountability system weighing 0.2208; opacity weighing 0.0560; and autonomy weighing 0.0514 have the highest weight

- A) Contemporary Sports Characteristics**
 - B) Governance:**
 - C) Extrapartial Levels:**
 - D) Consequence:**
A1 Commercialization A2 Medicalization A3 Politicization	B1 Autonomy B2 Transparency B3 Responsiveness B4 Democratic Processes	C1 Personal Characteristics C2 Environmental Variables	D1 Detecting Corruption D2 Final Benefit

Figure 1 - Cause-and-effect diagram of the main criteria and sub-criteria in a competitive corruption ecosystem

Conclusion

This research can be explained from two perspectives of increasing theoretical knowledge and managerial applications. A) Participating in strengthening the theoretical foundations of sports corruption: One of the main shortcomings in studies on sports diseases is that most domestic research has been on the general aspects of corruption such as: corruption, representation of corruption in the media and general indicators of corruption. This study examined sports as a specific disease in order to first identify the factors that are used to combat corruption and then, using nonlinear analysis techniques, to make an impact on each of them. Therefore, the present study tried to participate in the

development and teaching of theoretical knowledge about sports. B) Management applications: Although the Consequence in the corruption cycle is the last stage of this phenomenon, but in the effectiveness cycle, as the first and most effective indicator, it affects other criteria, because as the primary stimuli, the possibility of perceiving the risks is associated with participation. It also explains the profit and loss conditions of corrupt activities. By adapting the system of crime and punishment, increasing financial crimes and severe disciplinary sanctions of corrupt people, severe restrictions on pardoning corrupt officials and preventing their re-entry, and establishment of monitoring systems can play an effective role in reducing sports corruption.

Keywords: Governance, Corruption, Sports, Commercialization, Medicalization

References

1. Dimant, E., & Schulte, T. (2016). The nature of corruption: An interdisciplinary perspective. *German Law Journal*, 17(1), 53-72.
2. Kihl, L. A. (2018). Corruption in sport: Causes, Consequences, and Reform. Routledge Research in Sport and Corruption. 1-235.
3. Maennig, W. (2005). Corruption in international sports and sport management: Forms, tendencies, extent and countermeasures. *European Sport Management Quarterly*, 5, 187-225.

مطالعات مدیریت ورزشی

پژوهشگاه تربیت بدنی

مهر و آبان ۱۴۰۲، دوره ۱۵، شماره ۸۰، صفحه‌های ۲۱۰-۱۸۱

شناسایی و ارزیابی عوامل مؤثر بر فساد رقابتی

علی ناصری^{۱*}، بهرام یوسفی^۲، زهره حسنی^۳، علی اشرف خزایی^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی کرمانشاه، ایران

۲. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی کرمانشاه، ایران

۳. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی کرمانشاه، ایران

۴. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی کرمانشاه، ایران

Naseri, A; Yousefi, B; Hassani, Z; & Ashraf Khazaei, A; (2023). Identifying and Evaluating the Factors Affecting Competitive Corruption. *Sport Management Studies*, 15(79), 181-210. In Persian. DOI: 10.22089/SMRJ.2022.12494.3623

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۱/۱۴

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱

چکیده

هدف این تحقیق، شناسایی و ارزیابی عوامل (درون و برون‌بخشی) مؤثر بر فساد رقابتی بود؛ بنابراین با شناسایی این شاخص‌ها به تحلیل فساد ورزشی پرداخته شد. جامعه تحقیق، ۲۳ نفر از خبرگان داخلی و خارجی بودند که در زمینه فساد سابقه پژوهش و مطالعه داشتند. براساس مرور پیشینه پژوهش، یازده شاخص در چهار بُعد شناسایی و استخراج شد: الف. ماهیت ورزش معاصر، ب. شاخص‌های اصلی حکمرانی، ج. سطوح فربخشی و د. پیامد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش ترکیبی تئوری تصمیم‌گیری چندمعیاره فازی شامل ANP و DEMATEL استفاده شد. نتایج نشان داد که شاخص پیامد و سطوح فربخشی، به ترتیب اثرگذارترین عوامل بر فساد رقابتی و همچنین شاخص‌های ماهیت ورزش معاصر و حکمرانی به‌عنوان اثرپذیرترین عوامل شناخته شدند. نتایج اولویت‌بندی عوامل از دیدگاه مشارکت‌کنندگان نشان داد که شاخص‌های اصلی حکمرانی (شامل نواقص فرایندهای دموکراتیک با وزن ۰/۲۳۰۹، فقدان نظام پاسخ‌گویی با وزن ۰/۲۲۰۸، عدم شفافیت با وزن ۰/۰۵۶۰ و خودمختاری نهادهای ورزشی با وزن ۱/۰۵۱۴) بیشترین وزن نهایی را به خود اختصاص دادند. هرچند پیامد در چرخه وقوع فساد، آخرین مرحله این پدیده محسوب می‌شود، در چرخه اثرگذاری، به‌عنوان نخستین و اثرگذارترین شاخص، سایر معیارها را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ زیرا به‌عنوان محرک‌های اولیه، امکان ادراک ریسک‌های مربوط به مشارکت و همچنین شرایط سود و زیان فعالیت‌های مفسدانه را تبیین می‌کند. متناسب‌سازی نظام جرم و مجازات، افزایش جرائم مالی و محرومیت‌های انضباطی سخت‌مفسدان، محدودیت شدید در عفو مقامات فاسد و جلوگیری از ورود مجدد آن‌ها و برقراری سیستم‌های پایش می‌تواند نقش تأثیرگذاری در کاهش فساد ورزشی ایفا کند.

واژگان کلیدی: حکمرانی، فساد، ورزش، تجارت‌زدگی، داروزدگی.

* Corresponding Author: Ali Naseri, Tel: 09124594126, E-mail: a.naseri@modares.ac.ir, <https://orcid.org/0000-0003-2938-0038>

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

مقدمه

هر اکوسیستمی بر مبنای ساختارها و فرایندهای خود، می‌تواند فواید و منافع را تولید کند که عده‌ای خاص از این خدمات بهره‌مند شوند (دانلی و ویدمارک^۱، ۲۰۱۶، ۱۳۳). اکوسیستم‌ها می‌توانند زیرسیستم‌های مختلف و متعدد داشته باشند؛ به‌طور مثال، تبنای به‌عنوان یک خرده‌سیستم از اکوسیستم کلی فساد در ورزش، میزبان عناصر ذی‌حیات (یعنی نقش‌آفرینان مختلف شامل بازیکنان، داوران، مسئولان و مقامات رسمی، دلان یا فعالان سایت‌های شرط‌بندی)، اجزای غیر زنده (پلت‌فرم‌های شرط‌بندی، سایت‌های معرفی‌شده در اینترنت و شبکه‌های اجتماعی)، گردانندگان اصلی چرخه فرایند (مجریان شرط‌بندی و رشوه‌دهندگان به بازیکنان، داوران و...) و درنهایت خدمات حاصل‌شده (نتیجه‌ای دستکاری‌شده و ازپیش‌معین) خواهد بود (کانپل^۲ و همکاران، ۲۰۲۰، ۱۴). از مزیت‌های رویکرد اکوسیستمی در تحلیل پدیده‌های اجتماعی و رفتاری، آن است که بروز یک رفتار را نه به‌طور مطلق به محیط نسبت می‌دهد و نه بار مسئولیت‌ها را بر دوش شخص وامی‌نهد. رویکرد اکوسیستمی در واقع مبتنی بر درک تعامل فرد و محیط در تبیین علل رویدادها و تفسیر فرایندهای مربوط به آن است (کوپر و آپتون^۳، ۱۹۹۰، ۳۰۷).

از آنجاکه فساد در ورزش ماهیتی پیچیده دارد و موضوعی چندوجهی است، رویکرد تحلیل اکوسیستمی می‌تواند نقش مؤثری در ایجاد نگاهی جامع به تحلیل چندسطحی علل آن داشته باشد (کانپل و همکاران، ۲۰۲۰، ۱۷). هرچا پول باشد، حرص و گنا از آن فاصله زیادی نخواهد داشت (گاردینر^۴، ۲۰۱۷، ۱۳). از آنجاکه ورزش قهرمانی به‌صورت فزاینده‌ای حرفه‌ای و تجاری شده است (لاکسمن^۵، ۲۰۲۱، ۱۱۲۷۵)، پول‌های جدید در ورزش باعث شده است که فرصت‌های بیشتری برای اقدامات فریبکارانه و فسادانگیز فراهم شود (گاردینر، ۲۰۱۴، ۱۹)؛ فرصت‌هایی که شکل‌های مختلفی از فساد ورزشی را پدید آورده است (فیلیپو^۶، ۲۰۲۱، ۸۲۴). گستردگی دامنه نفوذ فساد در ورزش نشان می‌دهد که طیف وسیعی از عوامل فردی، سازمانی و محیطی می‌توانند به‌طور مستقل یا ترکیبی برای توضیح چگونگی و دلایل وقوع فساد ورزشی مدنظر باشند (روبرت^۷ و همکاران، ۲۰۱۸، ۲۳). ماینینگ (۲۰۰۵) نفوذ در نتایج رقابت را به‌عنوان «فساد رقابتی» تعریف می‌کند؛ از این نظر که به اعمال نفوذ مجرمانه بر نتایج رقابت‌ها مربوط می‌شود. در فساد رقابتی، گیرنده و دهنده رشوه می‌توانند ورزشکاران، مسئولان مسابقات یا سایر غیرورزشکاران مثل داوران و مسئولان مسابقات با همراهی هم باشد (ماینینگ، ۲۰۰۵، به نقل از کیل^۸، ۲۰۱۸، ۱۹). فساد در میدان مسابقه، توسط ورزشکاران، داوران و همراهان ورزش و فساد در خارج از میدان، توسط تصمیم‌گیرندگان سازمان‌های ورزشی که اغلب در دفاتر و دور از مکان‌های مسابقه رخ می‌دهد، صورت می‌پذیرد (کانپل و همکاران، ۲۰۲۰، ۱۵). نکته درخور توجه این است که خصوصیات ورزشی که تحت‌تأثیر فساد قرار می‌گیرد و همچنین سطح مسابقاتی که در آن فساد روی می‌دهد، بسیار اهمیت دارد. اگر ثابت شود در یکی از رویدادهای ورزشی بزرگ یا در میان ورزشکاران

-
1. Danley & Widmark
 2. Caneppele, Langlois & Verschuuren
 3. Cooper & Upton
 4. Gardiner
 5. Laxman
 6. Philippou
 7. Roberts, Chadwick & Anagnostopoulos
 8. Khill

پراوزه فسادی وجود دارد، در قیاس با رویدادهای کوچک‌تر و لیگ‌های پایین‌تر، توجه و برخورد رسانه‌ها، حامیان مالی، طرفداران و مصرف‌کننده‌ها بیشتر و شدیدتر خواهد بود (کیل، ۲۰۱۸، ۱۳۸)؛ از این‌رو در سطوح محلی اگر فسادی رخ دهد، با توجه به محبوبیت کمتر ورزش‌ها و توجه کمتر رسانه‌ها و حامیان مالی، به‌طور بالقوه اثر این اتفاق در مقایسه با ورزش‌های پرطرفدار و رویدادهای بزرگی که در سطوح جهانی برگزار می‌شود، بسیار کمتر خواهد بود (چادویک^۱ و همکاران، ۲۰۱۷، ۱۱۳). به نظر می‌رسد، اقدامات فسادانگیز از آغاز فعالیت‌های رقابتی، در ورزش شیوع پیدا کرده است (گاردینر، ۲۰۱۷، ۲۰). در سال‌های اخیر، ورزش از دوره‌ای که انگیزه اصلی آن فقط انجام بازی و فراغت نسبی بود، به ورزش در عصر مدرن که فلسفه آن «پیروزی به هر قیمتی است»، تغییر کرده است (میلانوویچ^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). همین موضوع به نگرانی‌های مشهود و جدیدی درباره فساد ورزشی به‌ویژه در بُعد رقابتی منجر شده است (کیل، ۲۰۱۸، ۱۰). تجاری‌شدن ورزش معاصر، دارای مزایا و معایبی است. توسعه جنبه تجاری ورزش باعث رونق کسب‌وکار و گردش مالی بهتری در ورزش شده است، این موضوع موجب ایجاد منابع تأمین مالی جدید و قوی در ورزش شده است؛ با این حال، معایب آن نیز کم نیست (کیل، ۲۰۱۸، ۴۷)؛ به‌طور مثال، برخی نظریه‌پردازان، تجاری‌شدن ورزش را نشانه‌ای از روندهای ویرانگر در جوامع سرمایه‌داری می‌دانند؛ چراکه سبب کاهش کنترل ورزشکاران بر عملکردهایشان و تبدیل آنان به کالاهایی شده که ارزش آن‌ها توسط نیروهای بازار تعیین می‌شود. درنهایت به ایجاد رابطه‌ای نامتوازن و نابرابر بین مدیران، مربیان و سایر دست‌اندرکاران فعالیت‌های ورزشی با ورزشکاران می‌انجامد و ورزشکاران را به افرادی ناتوان در جریان عملکردشان تبدیل می‌کند (تیبیرگ و بیرل^۳، ۱۹۹۴، ۳۲۶).

پول‌سازی‌های هنگفت در جریان تجاری‌شدن ورزش، تمایل به فعالیت‌های مفسدانه برای کسب ثروت و قدرت از این طریق را افزایش داده است. موارد افشاشده از فساد در ورزش به قله کوه یخی تشبیه می‌شود (فارست^۴، ۲۰۱۲، ۱۱۲). نمونه‌های رایج فساد در ورزش شامل فساد شبکه‌ای، دستکاری نتایج، پول‌شویی، رشوه، دوپینگ، اخاذی و شرط‌بندی می‌شود (فیلیپو، ۲۰۱۹؛ یوسفی و ناصری ۲۰۲۱، کیل ۲۰۱۸؛ ۹۷؛ آندرف^۵، ۲۰۱۷؛ بل^۶ و همکاران ۲۰۱۶؛ گورس و چادویک^۷، ۲۰۱۰)؛ به‌طور مثال، فارست (۲۰۱۲) بیان کرد که کمیته ویژه پارلمان اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۲ در زمینه «جنایت سازمان‌یافته، فساد و پول‌شویی» خاطرنشان کرده است که تقلب در ورزش به دلیل درآمدهای نسبتاً زیاد و مجازات کم برای جرایم سازمان‌یافته جذابیت دارد و سازمان‌های جنایی نفوذ عمیقی در ورزش فوتبال دارند. یک مثال کلاسیک فساد در ورزش که اغلب به آن استناد می‌شود، موردی مشهور به پرونده بوخوم^۸ است که در سال ۲۰۱۱ در دادگاهی در آلمان بررسی شد. نتایج بررسی‌های قضایی در آن پرونده نشان داد، بیش از ۵۰ نفر به شکل شبکه‌ای، ۳۲۰ مسابقه فوتبال را در ۱۳ کشور از جمله ۹ کشور اروپایی برای شرط‌بندی دستکاری کرده بودند؛ درحالی‌که سرحلقه این باند یک اپراتور آسیایی تبار بود

1. Chadwick Roberts & Cowley
2. Milanović
3. Theberg & Birrel
4. Forrest
5. Andreff
6. Bell
7. Gorse & Chadwick
8. Bochum Case

(آندرف، ۲۰۱۷، ۴). رفتار فاسد ممکن است در هر زمانی در طول یک رویداد ورزشی رخ دهد (هیل^۱، ۲۰۱۰، ۴۲). رشوه تهدیدی نهایی برای اعتبار ورزش است و هنگامی که اعتبار از بین رفت، حامیان مالی از آن خارج می‌شوند. تخمین زده شده است که تباری، صدها میلیون دلار برای لیگ‌های فوتبال در سراسر جهان هزینه داشته است (هیل، ۲۰۱۰، ۴۵)؛ به‌عنوان مثال، پس از علنی شدن رسوایی‌های تباری بازی سنگاپور و مالزی، حامیان مالی سرمایه‌گذاری خود را پس گرفتند و تماشاگران از خرید بلیت خودداری کردند (دیتل و وینگارتنر^۲، ۲۰۱۴، ۱۲۹). هدف این پژوهش، طراحی و تشریح یک مدل جامع در زمینه فساد رقابتی بود. پیش از این، بیشتر پژوهش‌های مرتبط با فساد، به نوع‌شناسی، تجزیه و تحلیل جرم‌شناختی و آثار فساد محدود می‌شدند و پژوهش‌هایی که نشان دهد رفتار فاسد توسط مکانیزم‌ها و سطوح مختلف و متعددی هدایت می‌شود، بسیار اندک‌اند؛ برای مثال، دیمانت و شولت^۳ (۲۰۱۶) با تشریح مدلی مفهومی، رفتار فاسد را واکاوی کردند. آن‌ها فساد را در سه سطح «خرد، میانی و کلان» بررسی کردند. سطح کلان که به دنیای بیرونی که نمای بیرونی یک جامعه را نشان می‌دهد، اقتصادی، سیاسی، جغرافیایی و تاریخی می‌شود. سطح کلان یا دنیای بیرونی که نمای بیرونی یک جامعه را نشان می‌دهد، حاوی ویژگی‌هایی است که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم بر فساد اثر می‌گذارد. دنیای میانی یا سطح میانی شامل عوامل جامعه‌شناختی و جرم‌شناختی می‌شود. این سطح بر تعاملات اجتماعی متمرکز است. دیمانت و شولت بیان می‌کنند که فراتر از تمایل ذاتی، اجزای مختلف دیگری مانند ارزش‌ها، قوانین و هنجارها در یک جامعه وجود دارد که تأثیر عمیقی بر تصمیم‌گیری فرد در مورد انجام فعالیت مفسدانه می‌گذارد.

1. Hill
2. Dietl & Weingärtner
3. Dimant & Schulte

شکل ۱- مدل رفتار فاسد (دیمانانت و شولت، ۲۰۱۶)

Figure 1- Corrupt Behavior Model (Dimant & Schulte, 2016)

دنیای درونی یا سطح خرد نیز نمایانگر چشم‌اندازی کوچک است که تمایل ذاتی فرد را به‌طور فعال در فعالیت‌های فساد نشان می‌دهد. این حالت، رفتاری کاملاً عقلایی را در بر می‌گیرد. فضای حاکم در اینجا همانند پرتو نوری است که روی جنبه‌هایی قرار می‌گیرد که منحصراً به دیدگاهی فردی منجر می‌شود. دیمانانت و شولت با ارائه شواهد فراوانی از رفتارهای مفسدانه به این نتیجه رسیدند که رفتار فاسد نه‌تنها نتیجه تجزیه و تحلیل‌های درونی افراد درباره شرایط هزینه-فایده این فعالیت‌ها است، بلکه پیامدی است که از محیط اجتماعی و اقتصادی نیز نشئت می‌گیرد. مطالعه حاضر بر آن است تا با استفاده از دیدگاه خبرگان داخلی و خارجی و با بهره‌گیری از روش تصمیم‌گیری چندمعیاره، به‌منظور توسعه و تعمیق دانسته‌های موجود از فساد ورزشی، به این سؤال پاسخ دهد که شاخص‌های اصلی فساد رقابتی کدام‌اند؟ بنابراین این پژوهش قادر خواهد بود به بسط الگویی جامع در رابطه با فساد در ورزش کمک کند، با استفاده از تکنیک‌های تحلیل غیرخطی، چگونگی تأثیر و تأثر عوامل مؤثر بر فساد رقابتی را آشکار کند و درنهایت، نقش هر عامل در وقوع فساد رقابتی را در درون شبکه روابط اکوسیستمی تبیین کرده و براساس وزن مؤثرشان آن‌ها را اولویت‌بندی کند. یکی از نواقص اصلی در مطالعاتی که در زمینه فساد ورزشی انجام شده است، این است که تمرکز بیشتر پژوهش‌های داخلی بر جنبه‌های عمومی فساد بوده است؛ موضوعاتی همچون فساد اداری، بازنمایی فساد در رسانه‌ها و شاخص‌های کلی در فساد، اما در پژوهش حاضر به‌طور خاص فساد ورزشی بررسی شده است که از دو منظر افزایش و تعمیق دانش نظری درباره فساد ورزشی و کاربردهای مدیریتی، اثرگذار است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر که از نوع توصیفی-تحلیلی است، در دسته تحقیقات کاربردی قرار دارد. عوامل این پژوهش با مروری بر ادبیات نظری و پیشینه تحقیق، با استفاده از کلیدواژه‌های Corruption و Sport Corruption شناسایی شدند. در مراحل آغازین، از میان مؤلفه‌های احصاء‌شده (با ارزیابی اولیه و غربال اعضای پژوهش حاضر)، ۱۵ شاخص گزینش شد. در مرحله بعد از روش دلفی فازی برای رسیدن به فهرست توافق‌شده خبرگان استفاده شد. درنهایت، خبرگان بر یازده شاخص حاضر توافق نهایی کردند و چهار شاخص شامل پیچیدگی و گستردگی، انحصار، آماتورزدایی و حسابرسی کنار گذاشته شد. جامعه آماری این پژوهش (با لحاظ کردن اشباع نظری)، ۲۳ نفر از صاحب‌نظران داخلی و خارجی بودند که در زمینه فساد سابقه پژوهش داشتند. خبرگان براساس نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. در رابطه با خبرگان داخلی، پرسش‌نامه با مراجعه حضوری در اختیار پاسخ‌دهندگان قرار گرفت و در رابطه با خبرگان خارجی، پرسش‌نامه از طریق رایانامه، توزیع و دریافت شد. از نظر مرتبه علمی، دو نفر از این اساتید، استادتمام، شانزده نفر دانشیار و پنج نفر استادیار بودند (ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان در جدول شماره یک نشان داده شده است). برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش ترکیبی تئوری تصمیم‌گیری چندمعیاره فازی شامل ANP و DEMATEL (دنپ) استفاده شد. تکنیک دنپ، رویکردهای جدیدی است که از ترکیب دو روش دیمتل با ANP به وجود می‌آید. این رویکرد با استفاده از ماتریس ارتباطات کل دیمتل، سوپرماتریس‌های ANP را تشکیل می‌دهد و به محاسبه وزن شاخص‌های پژوهش می‌پردازد. در این روش، در گام اول ارتباطات مستقیم و سپس ماتریس ارتباطات کامل ارائه می‌شود. مجموع عناصر ستون‌ها و سطرهای ماتریس T هم برای زیرمعیارها و هم عوامل اصلی

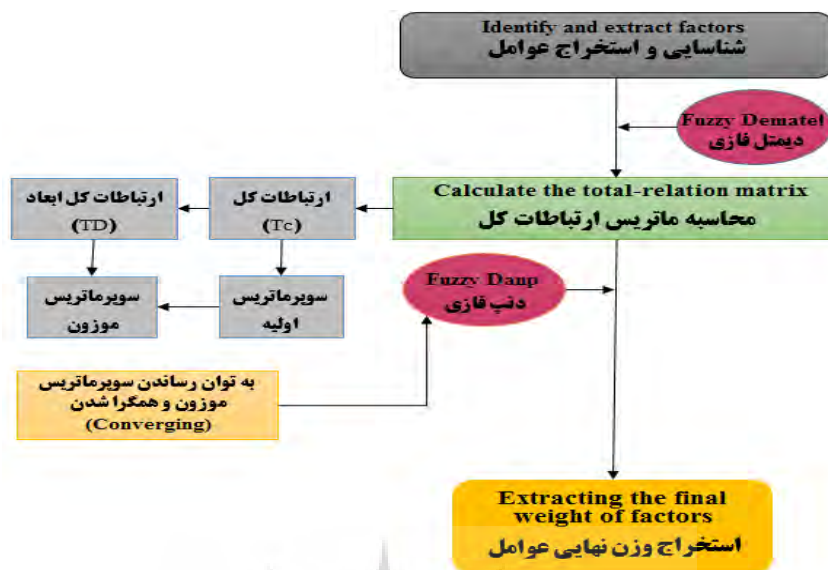
آن محاسبه شده و به صورت بردارهای D (تأثیرگذار) و R (تأثیرپذیر) نام‌گذاری شده و درنهایت، میزان تعامل (D+R) و رابطه میان عوامل یا میزان اثرگذاری و اثرپذیری خالص (D-R) مشخص می‌شود. عواملی که دارای D-R مثبت باشند، تأثیرگذار (علت) و عواملی که D-R منفی داشته باشند، تأثیرپذیر (معلول) هستند. برای زیرمعیارها نیز اثرگذاری و اثرپذیری مؤلفه‌ها تعیین می‌شود. درنهایت، روابط علت و معلول و نقشه شبکه روابط از طریق رسم نقاطی با مختصات D+R و D-R در یک دستگاه مختصات دکارتی ترسیم شده است (شکل شماره دو). محور افقی نمودار میزان ارتباطات عوامل (D+R) و محور عمومی تأثیرگذاری-تأثیرپذیری خالص عوامل (D-R) را نشان می‌دهد. الگوریتم کلی دنپ فازی در شکل شماره یک نشان داده شده است.

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌گویان

Table 1- Demographic Characteristics of the Respondents

Iranian experts / خبرگان ایرانی				Foreign experts / خبرگان خارجی			
تخصص	ملیت	تعداد	مرتبه علمی	تخصص	ملیت	تعداد	مرتبه علمی
مدیریت ورزشی	ایران	1	استاد Professor	فساد ورزشی	سوئیس	1	استاد Professor
مدیریت ورزشی	ایران	12	دانشیار Associate Professor	فساد	اسپانیا	4	دانشیار Associate Professor
				اقتصاد و فساد	اسپانیا		
				اقتصاد و فساد	ایتالیا		
				فساد ورزشی	استرالیا		
مدیریت ورزشی	ایران	3	استادیار Assistant Professor	فساد ورزشی فساد ورزشی	هلند کانادا	2	استادیار Assistant Professor
مجموع: ۲۳ نفر							

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۲- الگوریتم کلی دنب فازی (منبع: هو و همکاران، ۲۰۱۵، ۹)

Figure 2- General fuzzy denp algorithm (Source: Hu et al., 2015, 9)

نتایج

در این بخش ابتدا براساس نظر خبرگان و طبق طیف فازی، میزان اثرپذیری معیارها بر یکدیگر تعیین شده است. سپس در گام اول، ارتباطات مستقیم تشکیل شده که در جدول شماره دو آورده شده است. در جدول شماره سه نیز ماتریس ارتباطات کامل ارائه شده است.

جدول ۲- ماتریس ارتباطات مستقیم

Table 2- Direct communication matrix

	A1	A2	A3	B1	B2	B3	B4	C1	C2	D1	D2
A1	(0,0,0.25)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.739,0.989,1)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)
A2	(0,0.25,0.5)	(0,0,0.25)	(0.489,0.739,0.989)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.739,0.989,1)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)
A3	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0,0.25)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.652,0.902,0.989)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.207,0.457)
B1	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0,0.25)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.739,0.989,1)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)
B2	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0,0.25)	(0.75,1,1)	(0.728,0.978,1)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)
B3	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0,0.25)	(0.717,0.967,1)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.239,0.489)
B4	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0,0.25,0.5)	(0.25,0.5,0.75)	(0,0,0.25)	(0,0.25,0.5)	(0,0.228,0.478)	(0,0.239,0.489)	(0,0.239,0.489)
C1	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.739,0.989,1)	(0,0,0.25)	(0.75,1,1)	(0.25,0.5,0.75)	(0.043,0.293,0.543)
C2	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.435,0.685,0.891)	(0,0,0.25)	(0.283,0.533,0.783)	(0.272,0.522,0.772)
D1	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.728,0.978,1)	(0,0,0.25)	(0.75,1,1)
D2	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.75,1,1)	(0.739,0.989,1)	(0.5,0.75,1)	(0.5,0.75,1)	(0.5,0.75,1)	(0,0,0.25)

جدول ۳- ماتریس ارتباطات کامل (TC)

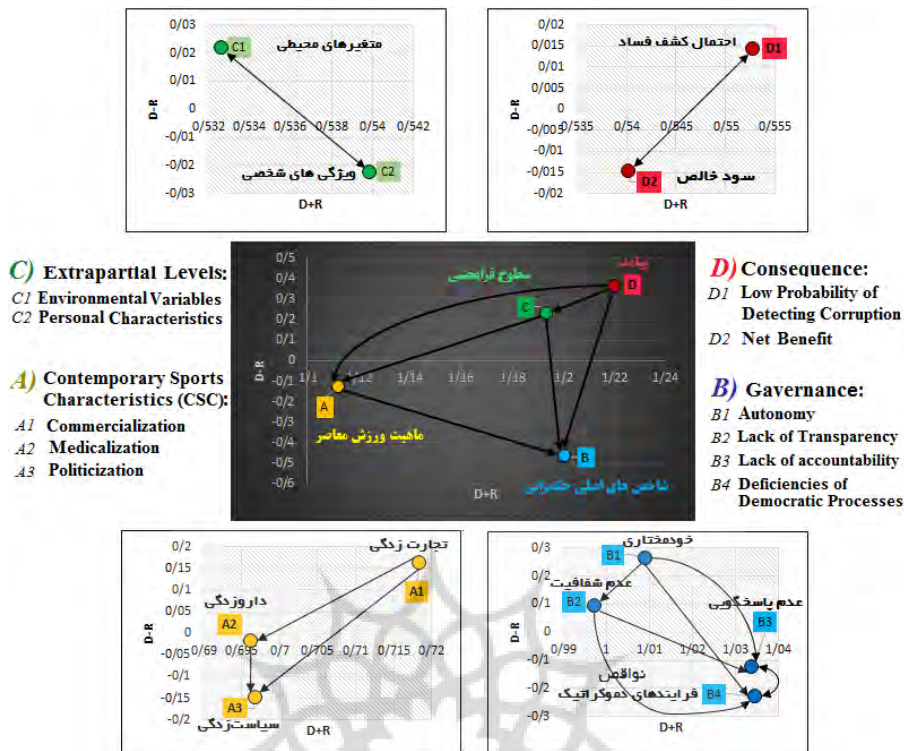
Table 3 - Total communication matrix (TC)

A1	A2	A3	B1	B2	B3	B4	C1	C2	D1	D2	
A1	(0,0.052,0.211)	(0.073,0.151,0.293)	(0.077,0.158,0.307)	(0.084,0.173,0.321)	(0.09,0.185,0.337)	(0.099,0.203,0.362)	(0.102,0.209,0.37)	(0,0.067,0.222)	(0,0.069,0.224)	(0,0.063,0.215)	(0,0.062,0.209)
A2	(0,0.069,0.224)	(0,0.05,0.211)	(0.048,0.123,0.291)	(0.077,0.158,0.307)	(0.082,0.169,0.321)	(0.091,0.186,0.345)	(0.093,0.191,0.353)	(0,0.061,0.212)	(0,0.063,0.213)	(0,0.058,0.205)	(0,0.057,0.199)
A3	(0,0.065,0.213)	(0,0.07,0.223)	(0,0.049,0.209)	(0.073,0.149,0.291)	(0.079,0.16,0.305)	(0.086,0.176,0.327)	(0.081,0.173,0.334)	(0,0.058,0.201)	(0,0.059,0.202)	(0,0.054,0.194)	(0,0.05,0.185)
B1	(0,0.062,0.205)	(0,0.066,0.214)	(0,0.069,0.224)	(0,0.052,0.211)	(0.073,0.151,0.293)	(0.081,0.166,0.315)	(0.083,0.171,0.322)	(0,0.055,0.193)	(0,0.056,0.195)	(0,0.051,0.187)	(0,0.051,0.182)
B2	(0,0.058,0.195)	(0,0.062,0.205)	(0,0.064,0.214)	(0,0.071,0.225)	(0,0.052,0.211)	(0.075,0.155,0.3)	(0.076,0.158,0.307)	(0,0.051,0.185)	(0,0.052,0.186)	(0,0.048,0.178)	(0,0.048,0.173)
B3	(0,0.053,0.186)	(0,0.057,0.195)	(0,0.06,0.204)	(0,0.066,0.214)	(0,0.07,0.224)	(0.002,0.055,0.218)	(0.07,0.146,0.293)	(0,0.048,0.176)	(0,0.049,0.177)	(0,0.045,0.17)	(0,0.043,0.164)
B4	(0,0.051,0.181)	(0,0.054,0.19)	(0,0.057,0.198)	(0,0.062,0.208)	(0,0.067,0.218)	(0.024,0.097,0.257)	(0.002,0.053,0.217)	(0,0.045,0.171)	(0,0.044,0.17)	(0,0.042,0.164)	(0,0.041,0.16)
C1	(0.082,0.168,0.318)	(0.088,0.18,0.333)	(0.092,0.188,0.348)	(0.101,0.206,0.365)	(0.108,0.221,0.383)	(0.119,0.243,0.411)	(0.122,0.249,0.42)	(0.006,0.062,0.232)	(0.076,0.154,0.302)	(0.027,0.101,0.269)	(0.008,0.082,0.244)
C2	(0.081,0.167,0.323)	(0.087,0.179,0.338)	(0.092,0.188,0.354)	(0.1,0.206,0.371)	(0.108,0.22,0.389)	(0.119,0.242,0.417)	(0.123,0.249,0.427)	(0.046,0.124,0.296)	(0.007,0.064,0.239)	(0.03,0.104,0.276)	(0.029,0.102,0.268)
D1	(0.091,0.187,0.34)	(0.098,0.2,0.356)	(0.103,0.21,0.372)	(0.113,0.23,0.39)	(0.121,0.246,0.409)	(0.133,0.27,0.439)	(0.137,0.279,0.449)	(0.081,0.166,0.321)	(0.081,0.168,0.323)	(0.008,0.067,0.242)	(0.076,0.156,0.302)
D2	(0.086,0.176,0.34)	(0.092,0.188,0.356)	(0.096,0.197,0.372)	(0.106,0.216,0.39)	(0.113,0.231,0.409)	(0.125,0.254,0.439)	(0.128,0.261,0.449)	(0.055,0.136,0.321)	(0.057,0.14,0.323)	(0.052,0.128,0.31)	(0.006,0.059,0.234)

جدول ۴- ماتریس ارتباطات کامل ابعاد (TD)

Table 4- Total Dimensional Communication Matrix (TD)

	A	B	C	D
A	(0.022,0.087,0.243)	(0.086,0.178,0.331)	(0,0.063,0.212)	(0,0.057,0.201)
B	(0,0.059,0.201)	(0.03,0.099,0.252)	(0,0.05,0.182)	(0,0.046,0.172)
C	(0.087,0.178,0.336)	(0.112,0.23,0.398)	(0.034,0.101,0.267)	(0.024,0.097,0.264)
D	(0.094,0.193,0.356)	(0.122,0.248,0.422)	(0.069,0.153,0.322)	(0.035,0.103,0.272)

شکل ۳- نمودار علی-معلولی معیارهای اصلی و زیرمعیارها در اکوسیستم فساد رقابتی
 Figure 3 - Cause-and-effect diagram of the main criteria and sub-criteria in a competitive corruption ecosystem

مطابق نمودار علی-معلولی معیارها، پیامد (احتمال کشف فساد و سود خالص) به‌عنوان اثرگذارترین شاخص (علت) شناخته شد. در چرخه اثرگذاری، پس از پیامد، سطوح فرباشی (متغیرهای محیطی و ویژگی‌های شخصی) به‌عنوان دومین شاخص اثرگذار (علت) شناخته شد. شاخص‌های ماهیت ورزش معاصر (تجارت‌زدگی، داروزدگی و سیاست‌زدگی) و شاخص‌های اصلی حکمرانی (خودمختاری نهادهای ورزشی، عدم شفافیت، فقدان نظام پاسخ‌گویی و نواقص روندهای دموکراتیک) به‌ترتیب به‌عنوان اثرپذیرترین شاخص‌ها (معلول) معرفی شدند.

استخراج اوزان و اولویت‌بندی عوامل

در این گام، اوزانی که از سوپرماتریس حددار استخراج شده است، به عدد قطعی تبدیل می‌شود. وزن معیار اصلی نیز از جمع اوزان زیرمعیارهایش حاصل می‌شود. نتایج در جدول شماره چهار آورده شده است.

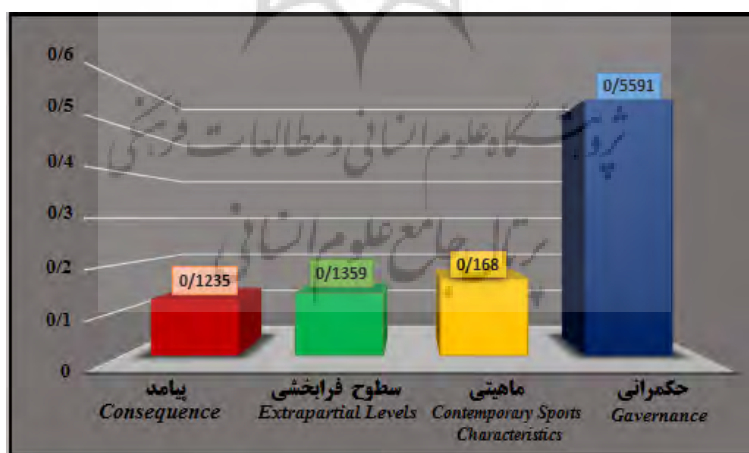
جدول ۵- اوزان نهایی معیارهای فساد رقابتی

Table 5 - The final weights of the dimensions of competitive corruption

وزن نهایی Final weight	کد Code	Dimensions Name	نام معیار
---------------------------	------------	-----------------	-----------

0.168	A	CSC	ماهیت ورزش معاصر ^۱
0.0518	A1	Commercialization	تجارت زدگی
0.0561	A2	Medicalization	داروزدگی (دوپینگ)
0.0601	A3	Politicization	سیاست زدگی
0.5591	B	Gavernance	شاخص‌های اصلی حکمرانی
0.0514	B1	Autonomy of sports institutions	خودمختاری نهادهای ورزشی
0.0560	B2	Lack of transparency	عدم شفافیت
0.2208	B3	Lack of accountability	عدم پاسخ‌گویی
0.2309	B4	DDP	نواقص فرایندهای دموکراتیک ^۲
0.1359	C	Extrapartial Levels	سطوح فرابخشی
0.0673	C1	Environmental Variables	متغیرهای کلان محیطی
0.0686	C2	Personal Characteristics	ویژگی‌های شخصی
0.1235	D	Consequence	پیامد
0.0628	D1	Low probability of detecting corruption	احتمال کم کشف فساد
0.0607	D2	Net Benefit	مطلوبیت نهایی یا سود خالص

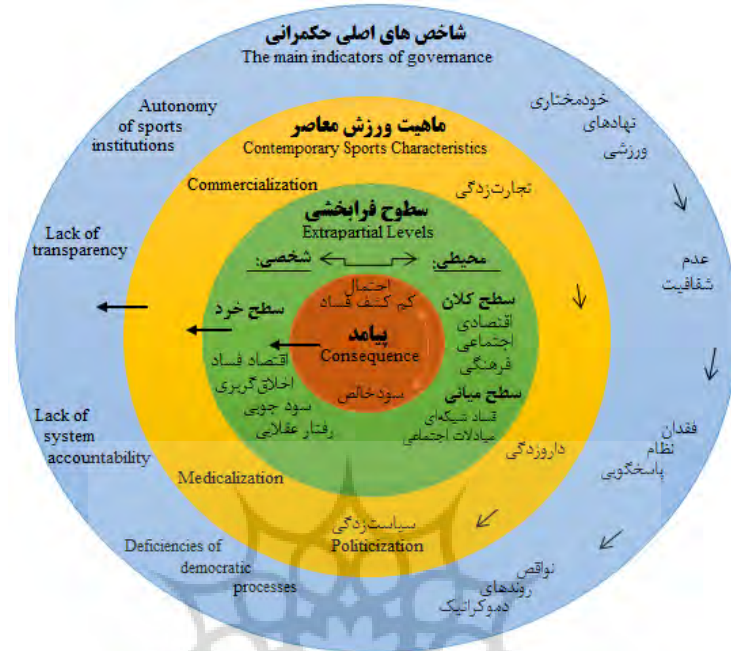
با توجه به جدول شماره چهار، در بین معیارهای اصلی، شاخص‌های اصلی حکمرانی با وزن ۰/۵۵۹۱ رتبه اول، شاخص‌های ماهیتی ورزش معاصر با وزن ۰/۱۶۸ رتبه دوم، سطوح فرابخشی با وزن ۰/۱۳۵۹ رتبه سوم و شاخص پیامد با وزن ۰/۱۲۳۵ رتبه چهارم را کسب کردند. نتایج این بخش در شکل شماره دو نشان داده شده است.

شکل ۴- وزن معیارهای اصلی فساد رقابتی

1. Contemporary Sports Characteristics (CSC)
2. Deficiencies of Democratic Processes (DDP)

Figure 4 - Weight of the main criteria of competitive corruption

شکل ۵- اکوسیستم فساد رقابتی

Figure 5- Corruption Ecosystem in Sports

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مطابق نتایج که در شکل شماره پنج نشان داده شده است، شاخص‌های اصلی حکمرانی به‌عنوان اثرپذیرترین معیار در فساد رقابتی، تحت‌تأثیر شاخص‌های ماهیت ورزش معاصر، سطوح فرباخشی و پیامد است. مطابق نتایج زیرمعیارهای حکمرانی، خودمختاری، عدم شفافیت و فقدان نظام پاسخ‌گویی، به‌ترتیب اثرگذارترین و نواقص روندهای دموکراتیک، اثرپذیرترین زیرمعیار شناخته شد. شاخص سطوح فرباخشی با اثرپذیری از پیامد و اثرگذاری بر شاخص‌های ماهیتی و حکمرانی، نقش مهمی در اکوسیستم فساد پیدا کرده است. درنهایت، نتایج حاکی از آن است که در چرخه اثرگذاری، این پیامد است که نقش تعیین‌کننده را ایفا می‌کند و به‌عنوان محرک، نقطه آغاز فعالیت‌های مفسدانه است؛ اگرچه در چرخه وقوع، در انتهای فرایند جای دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، شناسایی و ارزیابی عوامل مؤثر بر فساد رقابتی بود. برای تجزیه و تحلیل معیارها با استفاده از تکنیک دنپ فازی، ابتدا به ارزیابی عوامل پژوهش با استفاده از رویکرد دیمتل فازی پرداخته شد و سپس معیارها و زیرمعیارها پژوهش با استفاده از روش ANP فازی رتبه‌بندی شدند. در ادامه نتایج پژوهش بررسی می‌شود.

A) ماهیت ورزش معاصر: نتایج روابط علی-معلولی این پژوهش نشان داد که شاخص‌های ماهیتی ورزش معاصر به‌عنوان یک شاخص اثرپذیر (معلول)، تحت‌تأثیر معیارهای پیامد و سطوح فرباخشی (علت) است. درعین حال نسبت به شاخص حکمرانی، شاخصی اثرگذار محسوب می‌شود. مطابق نتایج زیرمعیارها، تجارت‌زدگی و داروزدگی به‌ترتیب اثرگذارترین و سیاست‌زدگی نیز به‌عنوان اثرپذیرترین معیار در این بخش معرفی شدند. همچنین مطابق نتایج، اولویت‌بندی معیارهای اصلی نشان داد که شاخص ماهیت ورزش معاصر با وزن ۰/۱۶۸ بعد از شاخص حکمرانی، در رتبه دوم قرار گرفت. در تحلیل شاخص‌های ماهیتی می‌توان گفت که،

A1) تجارت‌زدگی: از نیمه دوم قرن بیستم به این سو، ورزش مدرن و سازمان‌یافته به‌تدریج به شیوه‌های بازاریابی و مدیریت سرمایه‌داری مدرن متکی شد و هیچ‌گاه تا این اندازه این قبیل فعالیت‌ها به شکل کالایی تجاری رواج نداشته و مطرح نبوده است (هارگریورز، ۱۹۸۹). دور زدن قوانین در ورزش و میل به پیروزی به هر قیمتی، موضوعی قدیمی یا ساخته تاریخ نیست. پرداخت دستمزد، صرف‌نظر از طبقه اجتماعی فرد، همواره رایج بوده است؛ همان‌طور که تبانی برای کسب سود یا تمایل به ایجاد حس برتری اجتماعی امری عادی بوده است (کیل، ۲۰۱۸). با حرفه‌ای شدن ورزش، اندیشه برتری اجتماعی افت کرد، اما دستکاری در مسابقات ورزشی همچنان باقی ماند. از قدیمی‌ترین نمونه‌های این اتفاق می‌توان به تبانی بین تیم‌های منچستریونایتد و لیورپول اشاره کرد. در سال ۱۹۱۵، این دو تیم در ورزشگاه آلدترافورد به مصاف هم رفتند و با برتری ۲-۰ به سود منچستریونایتد خاتمه یافت. بعد از این مسابقه، هفت بازیکن به دلیل شرط‌بندی و دستکاری در نتیجه مسابقه، به‌صورت همیشگی محروم شدند (بروکز و لاورگنا، ۲۰۱۷). بازیکنان فوتبال برای تبانی در مسابقات مناسب هستند، اما همیشه ضروری نیستند؛ چراکه داوران، مسئولان و مالکان باشگاه‌ها، همگی می‌توانند دخیل باشند. برنارد تپی^۱، رئیس باشگاه

1. Brooks & Lavorgna
2. Bernard Tapie

مارسی در سال ۱۹۹۳، در مسابقه میان مارسی و والنسنز تبنانی کرد. این تبنانی که بازیکنان و مالک باشگاه در آن دخیل بودند، موجب شد که عنوان قهرمانی لیگ فرانسه به مارسی برسد. در مجازات این تبنانی، مارسی از لیگ فرانسه کنار گذاشته شد و به دسته پایین تر سقوط کرد. تپی نیز به دو سال زندان محکوم شد. این نوع فساد در فوتبال ایتالیا نیز بسیار رایج است، نمونه آن، رسوایی فسادهای دهه‌های ۱۹۸۰، ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰ است (تستا و سرچی ۲۰۱۸؛ کارمیشل، روسی و توماس^۱ ۲۰۱۷؛ بروکز و لاورگنا ۲۰۱۷). مطابق یافته‌های مطالعه گیرائرت (۲۰۱۶)، تجاری‌سازی ورزش در سطوح جهانی دو واسطه خاص برای فساد تولید می‌کند: اولین واسطه کاملاً بیرونی است و به گسترش اختیارات قانون‌گذاری فدراسیون‌های بین‌المللی ورزش مربوط می‌شود. با تبدیل ورزش از فعالیتی غیرحرفه‌ای به شرایط تجاری و حرفه‌ای‌تر، چالش‌های حکمرانی نیز پیچیده‌تر شده است؛ دومین واسطه فساد در ورزش کاملاً درونی است و به ساخت منابع جدید قدرت و ثروت به واسطه تجاری‌سازی ورزش توسط فدراسیون‌های ورزشی بین‌المللی مربوط می‌شود. فارست (۲۰۱۲)، به نقل از سوینگ و والکر^۲ (۲۰۱۷) معتقد است که از یک سو وجود شرط‌بندی باعث می‌شود که علاقه مصرف‌کننده‌ها به یک رویداد افزایش یابد و از سوی دیگر این پدیده برای افراد بیرونی به‌طور بالقوه فرصتی ایجاد می‌کند که بر نتیجه آن رویداد ورزشی اثر بگذارند. این فرصت، تبنانی در مسابقه نامیده می‌شود که فارست^۳ و همکاران (۲۰۰۸) آن را دستکاری رویدادهای ورزشی در میدان با انگیزه کسب سود بالقوه در بازارهای شرط‌بندی تعریف می‌کنند. در لیگ‌ها و رویدادهای ورزشی سراسر دنیا، نمونه‌های متنوعی از تبنانی و تعدیل امتیاز در مسابقات روی داده است (ماریکونی و دی‌سیمما^۴، ۲۰۲۱). پول‌سازی از طریق ورزش در همه زمان‌ها وجود داشته است، اما به این معنی نیست که پیگیری‌های مصرانه امروز در مورد پاداش‌های مالی فقط سایه‌ای از اتفاقات گذشته است. با وجود فوایدی که تجاری‌سازی به وجود می‌آورد، امروزه ورزش‌های حرفه‌ای به شکل‌های سوداگرایانه خود، در حال دگرگون کردن ارزش‌ها و اهداف اولیه ورزش هستند. روشن است که نفی پول‌سازی و چرخه اقتصادی ورزش، عقلانی نیست، اما می‌توان با کنترل چالش‌های حاکمیتی، استقرار نظام‌های پایش و مهار منفذهای فسادزا، سهولت دستیابی به منابع فسادآلود را از بین برد و گردش مالی فراوان این صنعت را به سمت توسعه ورزش هدایت کرد. واضح است که کاهش ریسک و هزینه‌بر نبودن فساد، تمایل افراد را برای مشارکت در آن افزایش می‌دهد. مسدودسازی گلوگاه‌های فساد، تشدید مجازات‌ها و متناسب‌سازی نظام جرم و مجازات، ورود به فعالیت‌های مفسدانه را دشوار خواهد کرد.

A2) داروزدگی (دوپینگ): ماری بروم، اندیشمند فرانسوی، استدلال می‌کند که ورزش بهره‌گیری از ابزارهای علمی برای تولید حداکثر نتیجه از بدن انسان است (یورز، ۲۰۲۱، ۶). گورس و چادویک (۲۰۱۲) از دیدگاه تجارت ورزشی به تحقیق درباره انواع رفتارهایی پرداختند که شکل‌های فعالیت مفسدانه محسوب می‌شوند. آن‌ها دوپینگ را در دامنه تعریف خود از فساد قرار می‌دهند. مطابق پژوهش‌های اخیر، تصمیمات ورزشکاران برای دوپینگ از طریق تئوری‌های مختلف بررسی شد که علل درونی (دلیل‌تراشی، نبود تعهد اخلاقی و هدف‌گرایی) و بیرونی (شبکه‌های اجتماعی) به‌عنوان عوامل آن در نظر گرفته شده است (کیل، ۲۰۱۸). نمونه بارز داروزدگی، دوپینگ لانس آرمسترانگ^۵، دوچرخه‌سوار سرشناس آمریکایی، و هم‌تیمی‌هایش بود؛

1. Carmichael, Rossi & Thomas
2. Soebbing & Walker
3. Forrest, McHale & McAuley
4. Moriconi & De-Cima
5. Lance Armstrong

هنگامی که در سال ۱۹۹۹ در تور دو فرانس به تیم دوچرخه سواری «یو. اس. پوستانال»^۱ اطلاع داده شد که یافته‌های آزمایشگاهی، مواردی از کورتیکواستروئید را در نمونه‌های خون آرمسترانگ مشاهده کرده است. آرمسترانگ مجوز پزشکی برای استفاده از این داروی افزایش‌دهنده عملکرد را نداشت. آرمسترانگ و همکاران کلیدی‌اش، (پزشک تیمش با نام لویی گارسیا^۲ دل مورال و مدیر تیم با نام یوهان بروینیل^۳) با ارائه نسخه‌ای پزشکی که ادعا می‌کرد این دارو برای درمان «زخم‌های زین» استفاده می‌شود، به اتهام خود پاسخ دادند (بل و همکاران، ۲۰۱۶؛ تامسن و اندرسون، ۲۰۱۵؛ دیویس، ۲۰۱۳؛ والش، ۲۰۱۳). این تخلف حدود یازده سال پنهان ماند تا اینکه فلویید لن‌دیس^۴ که زمانی یکی از اعضای کلیدی تیم آرمسترانگ بود، به علت چندین نوبت استفاده از مواد ممنوعه، از بسیاری از مسابقات تعلیق شد. با توجه به این تعلیق‌ها، حضور لن‌دیس در تیم بسیار خطرناک تلقی می‌شد؛ به همین دلیل او را از تیم حذف کردند. فلویید لن‌دیس برای انتقام، نامه‌ای تهیه کرد که در آن رژیم دوپینگ را برملا کرد که آرمسترانگ و هم‌تیمی‌هایش به کار می‌بردند. این نامه بسیار مفصل بود؛ به طوری که نهادهای اصلی شبکه و نقش و عملکرد اعضای مختلف در شبکه را توضیح می‌داد، اساس تحقیقات سازمان ضد دوپینگ آمریکا^۵ را تشکیل می‌داد و به گزارش تخلفات آرمسترانگ منجر می‌شد (بل و همکاران، ۲۰۱۶). در تحلیل این بخش می‌توان گفت، به‌رغم اقدامات متعدد و نظارت بر بدن هزاران ورزشکار، مقررات ضد دوپینگ آن‌طور که نشان می‌دهد، مؤثر واقع نشده و بازدارندگی اتفاق نیفتاده است؛ چراکه به دست آوردن یافته‌های قابل اعتماد در مورد استفاده از دوپینگ در ورزش‌های حرفه‌ای کار دشواری است؛ به همین دلیل، ورزشکاران مختلف به‌طور طبیعی اقدامات غیرقانونی خود را انکار خواهند کرد؛ با وجود این، شواهد نشان می‌دهند که مصرف داروهای افزایش‌دهنده کارایی در ورزش حرفه‌ای، امروزه به‌صورت گسترده‌ای انجام می‌پذیرد. این مسئله در موارد تیمی و شبکه‌های پنهان بسیار پیچیده‌تر می‌شود؛ چراکه شبکه‌ها معمولاً با خاموش کردن مجاری نظارتی از طریق نفوذ در ساختارهای حاکمیتی می‌توانند برای مدت طولانی روابط اعضا را پنهان نگه دارند. در چنین مواردی، شبکه‌ها بیشتر از آنکه در مقابل سیستم‌های نظارتی بیرونی شکننده باشند، در مقابله با شوک‌های درونی ناتوان هستند؛ بنابراین علاوه بر توجه به اصلاح ساختارهای معیوب حکمرانی می‌توان با نظارت و پایش‌های دائمی مانند آزمایش تصادفی دارو در داخل و خارج از رقابت، نظارت بر محل سکونت روزانه ورزشکاران و تعیین مشخصات خونی آنان، به مقابله با داروزدگی پرداخت.

A3) سیاست‌زدگی: سیاست‌زدگی در اغلب کشورها بیش از آنکه زاییده فرهنگ عمومی باشد، مولود عرصه رسمی و روابط ویژه قدرت است. سیاست‌زدگی، ورزش را به‌عنوان وسیله‌ای برای قدرت نرم در روابط بین‌المللی و همچنین محدود کردن سازوکارهای نظارتی زیر نظر می‌گیرد (براناگان و گیلیانوتی^۶، ۲۰۱۵)؛ بنابراین علاوه بر مقاصد و انگیزه‌های مالی، وقوع فساد با استفاده سیاسی از ورزش نیز مرتبط است؛ به‌طور مثال، شواهد گواهی می‌دهند که در روسیه دوپینگ سیستماتیک ورزشکاران برای بهره‌برداری سیاسی از موفقیت‌های بین‌المللی از ورزش به شکل شبکه وجود داشته است (گیراثر، ۲۰۱۶). همچنین یکی از بارزترین موارد این پدیده، اعطای میزبانی جام جهانی ۲۰۲۲ به کشور قطر است. در دوم دسامبر ۲۰۱۰،

1. USPS Team
2. Luis Garcia
3. Johan Bruyneel
4. Floyd Landis
5. USADA
6. Brannagan & Giulianotti

فدراسیون بین‌المللی فوتبال، حق میزبانی مسابقات جام جهانی ۲۰۲۲ را به کشور کوچکی به نام قطر اعطا کرد. تعداد زیادی از ناظران، این تصمیم را با شک و تردیدهای فراوان مدنظر قرار دادند. قطر یکی از کوچک‌ترین کشورهای جهان است و تاریخ فوتبالی کمی را در خود دارد، با این حال موفق به کسب این امر مهم شد. برای مقامات قطری، میزبانی این مسابقات آرزوی دست‌نیافتنی بود که در زدوبند سیاسی، رنگ واقعیت به خود گرفت (براناگان و گیلیانوتی، ۲۰۱۴). نمونه مهم دیگر به مسابقات جام جهانی دوومیدانی مربوط می‌شود؛ جایی که گزارش وادا نشان داد که لامین دیاک، رئیس سابق اتحادیه بین‌المللی فدراسیون‌های دوومیدانی که از دوستان پوتین رئیس‌جمهور روسیه بود، چطور عامدانه موارد مشکوک به دوپینگ ورزشکاران روسی را مسکوت گذاشت و اجازه داد تا ورزشکاران آلوده روسی شرکت کنند و نتایج مسابقات را تغییر دهند (گیرائرت، ۲۰۱۶). در جمع‌بندی ابعاد سه‌گانه ماهیت ورزش معاصر می‌توان استدلال کرد که شاخص‌های ماهیتی متأثر از پیامدهای روشن فساد و متغیرهای محیطی و همچنین ویژگی‌های شخصی، ورزش معاصر را مستعد فسادپذیری کرده است. روند فزاینده تجاری شدن ورزش کشور هم مزایای فراوان و هم معایب متعددی دارد. گردش مالی هنگفت و وجود بستری حاضر و آماده برای دستیابی آسان به ثروت‌های بادآورده، قدرت و شهرت، سبب شده است تا تمایل به کج‌روی در ورزش کشور بیشتر شود؛ مسئله‌ای که زمینه‌ساز ورود افراد غیرورزشی و فرصت‌طلب به فضای ورزش کشور شده است. یکی از این موارد، ورود مالکان ثروتمند به فوتبال ایران با اهدافی همچون پول‌شویی و چهره‌شویی، کسب شهرت، قدرت و مقاصد سیاسی و غیرورزشی، دستیابی به فرصت‌های انحصاری و ایجاد ترازهای مالی فریبنده است؛ این در حالی است که هرگز خبری از احداث استادیوم، آکادمی یا کمپ تمرینی توسط این میلیاردرها به گوش نمی‌رسد؛ مالکان ثروتمندی که معمولاً بعد از مدتی، هدف پیگرد مراجع قضایی قرار می‌گیرند (مراجعه شود به گزارش مفاسد اقتصادی، کد خبر: ۶۷۹۷۵۳۵). از طرفی، افزایش قراردادهای غیرواقعی (ایسنا، کد خبر: ۹۶۰۷۱۵۰۷۷۷۰) چه برای بهره‌کشی از صاحبان قرارداد و چه برای گریز از مالیات، یکی دیگر از این مواردی است که در ورزش کشور به‌وفور مشاهده می‌شود. همچنین می‌توان به انتخاب‌های مسئله‌دار کارگزارها و حامیان مالی ورزشی (میزان، کد خبر: ۷۸۸۹۹۰) برای دست‌اندازی به منافع عظیم مالی در پس شبکه‌های پنهان فساد، اشاره کرد؛ بنابراین با متناسب‌سازی نظام جرم و مجازات، افزایش جرایم مالی و محرومیت‌های انضباطی سفت و سخت مفسدان، محدودیت شدید در عفو مقامات فاسد و جلوگیری از ورود مجدد آن‌ها و همچنین با اصلاح و شفاف‌سازی قوانین و مقررات برای کاهش دادن امکان تفسیرهای موردی، برقرار کردن سیستم‌های پایش می‌تواند نقش تأثیرگذاری بر کاهش فساد ورزشی ایفا کند. شاخص‌های ماهیت ورزش معاصر، بعد از حکمرانی جایگاه دوم را یافت که نشان می‌دهد، اصلاح حکمرانی‌های معیوب می‌تواند زمینه‌ساز توفیق در کنترل جنبه‌های ویرانگر تجاری‌سازی، داروزدگی و سیاست‌زدگی باشد.

B) شاخص‌های اصلی حکمرانی: این شاخص به‌عنوان اثرپذیرترین معیار در فساد رقابتی معرفی شد. مطابق نتایج زیرمعیارهای حکمرانی، خودمختاری، عدم شفافیت و فقدان نظام پاسخ‌گویی به‌ترتیب اثرگذارترین و نواقص روندهای دموکراتیک، اثرپذیرترین زیرمعیار شناخته شد. همچنین مطابق نتایج، اولویت‌بندی معیارهای اصلی نشان داد که شاخص‌های اصلی حکمرانی با وزن ۰/۵۵۹۱ در رتبه اول قرار گرفت. در ادامه چهار شاخص اصلی حکمرانی بررسی می‌شود.

B1) خودمختاری نهادهای ورزشی: خودمختاری، در معنای اولیه خود به افرادی اشاره می‌کند که خودشان برای خودشان قانون می‌سازند (کیل، ۲۰۱۸، ۱۵۷). سازمان‌های غیردولتی ورزشی، عالی‌ترین نهادهای حاکم بر ورزش هستند؛ زیرا در رأس زنجیره‌های عمودی از دستورات قرار دارند؛ چه در سطح قاره‌ای، چه ملی و چه سازمان‌های محلی (فارس‌تر و پاپ، ۲۰۰۴)؛ به

عبارت دیگر، «موضع اتخاذشده توسط یک هیئت حاکم بر تصمیمات اتخاذشده در هر سازمانی که تحت چتر آن هیئت حاکمه است، تأثیر خواهد گذاشت» (هومس و ماکلین، ۲۰۰۴). گفته می‌شود که این ساختار سلسله‌مراتبی، غیردموکراتیک است؛ زیرا آن‌هایی که در انتهای زنجیره فرمان‌دهی قرار دارند، یعنی باشگاه‌ها و بازیکنانی که می‌خواهند در مسابقات شبکه شرکت کنند، تابع قوانین و مقررات نهادهای حاکم هستند، بدون اینکه قادر باشند بر آن‌ها به نفع خود تأثیر بگذارند (گیراثرت، ۲۰۱۳). از نظر بلوف و همکاران (۱۹۹۹)، سنگ بنای قانون ورزش، خودمختاری نهادهای تصمیم‌گیرنده در ورزش است که با آگاهی کامل از دادگاه حکمیت ورزش به‌عنوان منبع نهادی قوانین ورزش، می‌توانند مجموعه قوانینی مجزا و منحصربه‌فرد ایجاد کند. به اعتقاد چپلت (۲۰۱۲)، هیئت‌های حاکمه ورزشی، از ابتدا واحدهای خودمختاری بودند که فعالیت غیرحرفه‌ای و خصوصی را تحت قاعده در می‌آوردند؛ بنابراین در حوزه اختیارات مقررات کشور قرار نداشتند. دی‌کوبرتن (۱۹۰۹) گفته است: «به محض اینکه چهره عظیم و کدر آن موجود وحشتناک که نامش را دولت گذاشته‌اند پدیدار شود، حسن‌نیت همه اعضای گروه‌های ورزشی خودمختار، شروع به فروپاشی می‌کند». استفاده اجباری از حکمیت خصوصی به‌عنوان ابزاری برای تأدیب فساد رقابتی، ریشه در اصل «خودمختاری ورزش» دارد؛ برای مثال، به باشگاه فولهام (۱۹۷۸) و لیگ برتر می‌توان اشاره کرد؛ جایی که دیوید ریچارد با وجود شواهدی مبنی بر تخلفات آشکار، از بخش قوانین لیگ برتر فوتبال حمایت کرد؛ با این توجیه که همه اختلافات ناشی از قوانین باید به دیوان نهایی تسلیم شود (تام صربی، ۲۰۱۵). از طرفی نمونه‌های متعددی از فدراسیون‌های ورزشی و همچنین کمیته بین‌المللی المپیک وجود دارد که به دلیل مداخله دولت در ورزش، هیئت‌های حاکمه ملی را معلق کردند؛ مثل تعلیق کمیته‌های بین‌المللی المپیک افغانستان، کویت و هند به‌ترتیب در سال‌های ۲۰۰۰، ۲۰۱۲ و ۲۰۱۴.

B2) عدم شفافیت: شفافیت به در دسترس بودن اطلاعات درمورد بازیگری اشاره دارد که به بازیگران دیگر اجازه می‌دهد تا بر کار یا عملکرد این بازیگر نظارت کنند. شفافیت احتمال کشف رفتار غیراخلاقی را افزایش می‌دهد. درحالی‌که اغلب تحقیقات درمورد فساد سازمان‌یافته در ورزش بر رسوایی‌های شرط‌بندی متمرکز است، شفافیت بین‌الملل (۲۰۰۹) درباره اقداماتی هشدار می‌دهد که برای پول‌شویی در جریان است؛ برای مثال، خرید و فروش باشگاه‌های ورزشی، قراردادهای بازیکنان و قراردادهای حمایت مالی؛ در نتیجه هم‌تبانی و هم‌پول‌شویی از کانون‌های رایج در اقدامات شفافیت هستند؛ البته شفافیت علاوه بر تبانی و پول‌شویی حوزه‌های مهم دیگری را در ورزش زیرنظر دارد؛ از جمله می‌توان به فرایندهای مناقصه برای رویدادهای بزرگ، نقض حقوق بشر در شهرهای میزبان و جلوگیری از دوپینگ در ورزش اشاره کرد (مروک، ۲۰۲۱؛ مک‌گیلیورای و همکاران ۲۰۱۹؛ سانچز و برودهوکس ۲۰۱۳، سورویکی ۲۰۱۴؛ یافا ۲۰۱۴؛ هنن ۲۰۱۵؛ هنینگ ۲۰۱۳). «نخست»، روند مناقصه برای رویدادهای بزرگ ورزشی و قراردادهای مرتبط با اعطای آن‌ها، همواره یکی از دغدغه‌های اصلی شفافیت بوده است؛ به‌ویژه در رویدادهای بزرگ که فرصت‌هایی را برای کسب قراردادهای مطلوب و مذاکره‌های مخفیانه فراهم می‌آورد. این امر ذی‌نفعان را به‌شدت در معرض فساد قرار می‌دهد. بازی‌های المپیک ۲۰۱۴ سوچی، نمونه بارز این مورد است؛ جایی که حتی قبل از این رویداد، شفافیت بین‌الملل به‌عنوان یکی از منتقدان سرسخت، صنعت ساخت‌وساز روسیه را به دلیل رشوه‌دهی بومی، شیوه‌های مناقصه تقلبی و هزینه بیش از حد برای خدمات و مصالح، فاسدترین صنعت در جهان توصیف کرد (سورویکی، ۲۰۱۴). هنگامی که هزینه بازی‌های المپیک سوچی از ۱۲ میلیارد دلار به بیش از ۵۰ میلیارد دلار افزایش یافت، بسیاری از ناظران دلیل آن را به تمایل ولادیمیر پوتین برای ابراز ناسیونالیسم قوی روسی در صحنه جهانی نسبت دادند (یافا، ۲۰۱۴)؛ «دوم»، نگرانی درمورد رویدادهای بزرگ به توزیع منافع مالی محدود نمی‌شود. درحالی‌که انتظار می‌رود هزینه‌های

زیرساختی مربوط به جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲ قطر از ۲۰۰ میلیارد دلار فراتر رود (فتاح و تاتل، ۲۰۱۴)، هزینه‌های انسانی شاید نگران‌کننده‌تر باشد. گزارش‌ها حاکی از آن است که کارگران مهاجر مرد که ۹۴ درصد نیروی کار قطر را تشکیل می‌دهند، با نرخ‌های بسیار نگران‌کننده‌ای جان خود را از دست می‌دهند. ناظران بسیاری این مرگ‌ها را ناشی از خستگی کار در شرایطی مشابه برده‌داری از جمله ساعات کاری زیاد و مسکن نامناسب می‌دانند (دیدهبان حقوق بشر، ۲۰۱۲، به نقل از هنه، ۲۰۱۵)؛ «سوم»، موضوع مهم دیگری که در کانون شفافیت قرار دارد، دوپینگ است. به‌رغم شفاف‌تر کردن روند پیگیری ورزشکاران، منتقدان به‌طور قانع‌کننده استدلال کرده‌اند که مقررات ضد دوپینگ مؤثر واقع نشده است (به‌عنوان مثال، روهان، ۲۰۱۳)؛ به عبارت دیگر، شفافیت الزاماً همیشه به حکمرانی بهتر یا اصلاحات مؤثر منجر نمی‌شود. هدف «وادا» این است که پیشگیری، بازدارندگی و رسیدگی به جرائم مرتبط با مواد نیروزا در ورزش را دنبال کند. طرفداران مأموریت «وادا»، مقابله با داروهای افزایش‌دهنده عملکرد را به‌عنوان ضرورتی برای محافظت از سلامت ورزشکاران و بازی جوانمردانه در ورزش می‌دانند و از تاکتیک‌های نظارت جمعی برای آزمایش ورزشکارانی که در معرض مصرف هزاران ماده ممنوعه استقبال کردند؛ از جمله بسیاری از داروهای تفریحی که حتی افزایش عملکرد مشهودی ندارند (هنه، ۲۰۱۵؛ هنینگ، ۲۰۱۳).

B3) فقدان نظام پاسخ‌گویی: هنگامی که اطلاعات مربوط به اقدامات سازمان‌ها منتشر می‌شود، همیشه در استفاده از واژه پاسخ‌گویی و شفافیت هم‌پوشانی وجود دارد. ادبیات نشان می‌دهد که پاسخ‌گویی مفهومی گسترده‌تر است، در اینکه چگونه سازمان‌ها برای اقدامات خود مسئول شناخته می‌شوند (ادوارد و هولم، ۱۹۹۵)؛ درحالی‌که شفافیت بر ارائه اطلاعات دقیق، قابل‌فهم و در دسترس برای ذی‌نفعان تمرکز دارد (اوردانتا^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). در این زمینه، رفتار مداوم تیم‌های فوتبال حرفه‌ای برای در نظر گرفتن نتایج ورزشی بیشتر از سود، اغلب منجر به بروز مشکلات مالی می‌شود. برای تضمین ثبات مالی باشگاه‌ها، نهاد حاکم، یوفا، قانون جوانمردانه مالی^۲ را در سال ۲۰۱۰ تصویب کرد. یوفا وضعیت مالی و عملکرد باشگاه‌ها را براساس داده‌های حسابداری کنترل می‌کند؛ بر این اساس، انتظار می‌رود که باشگاه‌ها «نتایج سربه‌سر» (درآمد و هزینه‌های برابر) را ارائه دهند (مارو، ۲۰۱۳). ناتوانی در دستیابی به آستانه‌های مالی تعیین‌شده توسط «FFP» منجر به از دست دادن درآمد می‌شود و توانایی مالی بیشتر باشگاه‌ها را در معرض خطر قرار می‌دهد (اوردانتا و همکاران، ۲۰۲۱).

B4) نواقص فرایندهای دموکراتیک: فرایندهای دموکراتیک تضمین می‌کند که مقامات فاسد نمی‌توانند اطلاعات را مخفی یا دستکاری کنند، رأی‌دهندگان می‌توانند به مقامات فاسد رأی دهند تا از سمت خود برکنار شوند و سهام‌داران می‌توانند بر رفتار مقامات نظارت کنند (ویلیامز و وارن، ۲۰۱۴). گیرانرت (۲۰۱۵) در تحلیل حکمرانی ۳۵ فدراسیون ورزشی بین‌المللی المپیک نشان داد که اکثر این فدراسیون‌ها در زمینه شفافیت، دموکراسی و پاسخ‌گویی دچار کمبود هستند. نخست، این تحقیق در سنجش شفافیت نشان می‌دهد که اکثر فدراسیون‌ها فعالیت‌های داخلی خود را به اندازه کافی به اطلاع عموم نمی‌رسانند؛ دوم، تعداد زیادی از فدراسیون‌های ورزشی بین‌المللی فرایندهای دموکراتیک قدرتمندی را اجرا نمی‌کنند. حدود نیمی از این فدراسیون‌ها کمتر از یک مرتبه در سال جلسه برگزار می‌کنند و اعطای میزبانی رویدادهای مهم به شکل شفاف و تجدیدپذیر صورت نمی‌گیرد؛ سوم، مشخص شد که پاسخ‌گویی سخت‌ترین بخش حکمرانی است. بیشتر شکاف‌ها در زمینه کیفیت حسابرسی داخلی، حضور و کیفیت موازین اخلاقی و قوانین تعارض منافع و تقویت این اصول بود. جانقان و ارواندیل

1. Urdaneta, Guevara-Pérez, Llana-Macarulla, & Moneva
2. Financial Fair Play (FFP)

(۲۰۲۰) در بررسی تحلیلی کانون‌های آسیب‌پذیری ساختار فیفا (در وقوع فساد گسترده در انتخابات میزبان جام جهانی) را ناشی از رویکرد تجارت‌محور و منافع مالی این رقابت‌ها دانستند. همچنین فرایندهای حامی‌پروری، استفاده از نبود توازن قدرت و میزان نفوذ نمایندگان حاضر در کمیته اجرایی و کنگره فیفا نیز در این مسئله مؤثرند. آن‌ها معتقدند، از سال ۲۰۱۱ به‌منظور کاهش فساد در رأی‌گیری‌ها شیوه تصمیم‌گیری از کمیته‌محوری به سمت کنگره‌محوری تغییر یافت، اما اینک به‌جای تمرکزگرایی (به‌عنوان یکی از آسیب‌های ساختار فسادآور)، کنترل‌های منطقه‌ای و توزیع‌شده در شکل شبکه‌ای به‌عنوان تهدید جدی برای وقوع فساد وجود دارد. این موضوع هنگام تصمیم‌گیری و رانت‌جویی در ساختارهای حاکمیت ورزش نمایان می‌شود. در جمع‌بندی این بخش می‌توان استدلال کرد که بیشترین وزن شاخص‌ها در فساد رقابتی، مربوط به شاخص‌های اصلی حکمرانی بود. موضوع حکمرانی خوب تنها مختص به سازمان‌های ورزشی نیست و در سازمان‌های مختلف به مسئله‌ای اساسی تبدیل شده است، اما چیزی که در ورزش این موضوع را برجسته کرده است، کیفیت نهادهای ورزشی خودگردان است. خودمختاری نهادهای ورزشی به سبب مصونیت نسبی که در مقابل سیستم‌های نظارتی و مقررات دولتی ایجاد می‌کند، می‌تواند زمینه فعالیت‌های مفسدانه را فراهم کند؛ برای مثال، در سال‌های اخیر، در فدراسیون فوتبال ایران انواع فسادهای ریز و درشت گزارش شده است؛ از ارتباط رئیس فدراسیون فوتبال با جادوگری و رمالی گرفته (خبر ورزشی، کد خبر: ۳۳۷۹۷۵) تا فساد مالی (خطوط، کد خبر: ۱۳۲۰۶) و از ارتباط رئیس فدراسیون با دلان (عصر ایران، کد خبر: ۷۳۳۵۳۷) تا تخلف و تقلب در انتخابات هیئت‌ها و فدراسیون (مهر، کد خبر: ۱۸۵۶۱۶۳). در راستای شفافیت و پاسخ‌گویی نهادهای ورزشی کشور می‌توان رویکرد کمیته بین‌المللی المپیک را الگو قرار داد؛ جایی که در این نهاد ورزشی، اطلاعات، بیوگرافی و مجراهای تماس با اعضای کمیسیون‌ها همه‌ساله به صورت کتابچه منتشر می‌شود. علاوه بر این، روزنامه‌نگاران و خبرنگاران به جلسات کمیته دعوت می‌شوند. موضوعاتی که در این جلسات مطرح می‌شود، ثبت و ضبط می‌شود و آرشیو مستندات در موزه المپیک همواره در دسترس است. به دلیل روندهای فزاینده تجاری‌سازی در ورزش، موضوع کیفیت نهادهای ورزشی محل تردید شده است. زمانی که به موارد افشاشده از فساد (رشوه، تبانی، پول‌شویی و...) در چنین نهادهایی رجوع می‌کنیم، بیشتر با شکست‌های حاکمیتی آنان مواجه می‌شویم؛ بنابراین درهم‌تنیدگی دو شاخص حکمرانی و ماهیت ورزش معاصر نشان می‌دهد که با بهبود ساختارهای حاکمیتی در نهادهای ورزشی (از قبیل به‌کارگیری افراد سالم در مناصب تأثیرگذار و استقرار نظام‌های دقیق نظارتی)، حکمرانی مطلوب (بهبود روندهای دموکراتیک، نظام پاسخ‌گویی و شفافیت) محقق شود. ثمره چنین تحولی علاوه بر حفظ پویایی مالی و چرخه اقتصادی ورزش، به کنترل روندهای ویرانگر تجاری‌شدن ورزش نیز کمک خواهد کرد.

C) سطوح فرابخشی: شاخص‌های مربوط به سطوح فرابخشی در ارتباط با فساد رقابتی، به‌عنوان دومین عامل اثرگذار شناخته شد. ارتباط زیرمعیارها نیز نشان داد که متغیرهای کلان محیطی با اثرگذاری بیشتر در مواجهه با ویژگی‌های فردی، رابطه متناظر و دوسویه‌ای را شکل داده‌اند (شکل شماره دو مشاهده شود). اولویت‌بندی معیارهای اصلی نیز نشان داد که سطوح فرابخشی با وزن ۰/۱۳۵۹ در رتبه سوم قرار دارد. در ادامه دو زیرمعیار سطوح فرابخشی بررسی می‌شود.

CI) متغیرهای کلان محیطی: در توضیح متغیرهای محیطی می‌توان به دو سطح کلان و میانی اشاره کرد: نخست، سطح کلان (فرهنگ فساد): فرهنگ فساد بیان می‌کند که فراتر از تمایل ذاتی افراد، اجزای مختلفی مانند ارزش‌ها، قوانین و هنجارهای رایج در یک جامعه است که در مورد اینکه آیا فساد به‌عنوان یک فاجعه در حال روی‌دادن است یا خیر، تأثیری قوی بر تصمیم فرد می‌گذارد (دیمانت و شولت، ۲۰۱۶). درواقع، فرهنگ کلی در یک کشور می‌تواند بر تصمیمات فردی برای شرکت در رفتار فاسد تأثیر بگذارد (ناگین، ۲۰۱۳). شواهد بسیاری حاکی از آن است که فرهنگ فساد در فدراسیون‌های

ورزشی بین‌المللی و سازمان‌های کلان ورزشی وجود دارد. بی‌شک معروف‌ترین آن‌ها فهرست طولانی فسادهای فیفا و فدراسیون جهانی دوومیدانی است؛ چراکه آنان خارج از محدوده‌های نظارتی اکثر عاملان دولتی عمل می‌کنند و کشورهای میزبان آن‌ها نتوانستند یا نخواسته‌اند که مداخله کنند (کیل، ۲۰۱۸)؛ دوم، سطح میانی (مبادلات اجتماعی و شبکه‌های فساد): در تحلیل سطح دوم باید گفت که فساد، بیان فردی رفتاری نامطلوب نیست؛ بلکه شواهدی از انگیزه‌هایی است که عملکرد مقامات رسمی را در قالب نهادی خاص نشان می‌دهد؛ یعنی فساد دارای ویژگی سیستمیک است و قدرت یا ضعف اقدامات فاسد مقامات، نتیجه پیچیدگی و میزان بیان ارتباطات آن‌ها است (آیدت، ۲۰۰۳). در برخی بررسی‌های پژوهشی به کشف سازوکار فساد شبکه‌محور در ورزش اشاره شده است؛ در تحقیقی کاستا (۲۰۱۸) با استفاده از تکنیک تحلیل شبکه‌ای، تبانی و شرط بندی‌های غیرقانونی در فوتبال ایتالیا در دهه ۲۰۱۰ را مطالعه کرد. نتایج نشان داد، تدارک وقوع فساد در لیگ فوتبال ایتالیا از مسیر شبکه هماهنگ‌شده و تیم گسترده‌ای بود که دارای ۲۵۴ گره (به معنی فردی که نقش حلقه و پل ارتباطی در برقراری رابطه بین افراد و گروه‌ها را در شبکه دارد) از بین، قماربازان، بازیکنان، مدیران و سایر افراد با تابعیت کشورهای مختلف از جمله ایتالیا، کشورهای آسیایی و کشورهای اروپای شرقی بود. علاوه بر آن، بررسی کاستا نشان داد که محل اقامت اعضای شبکه از پراکندگی وسیعی در قلمرو کشورهای اروپایی و آسیایی برخوردار بود. براساس نتیجه دیگر پژوهش وی، از نظر مرکزیت (چگالی رابطه)، برخی از فوتبالیست‌ها با سابقه بازی در لیگ کشورهای مختلف، مربی یک باشگاه و دلال‌هایی که در امور تجارت غیرقانونی مشغول فعالیت بودند، سرحلقه‌های اصلی را تشکیل دادند و پیوند و برقراری ارتباط با سایر عناصر شبکه را بر عهده داشتند. در پژوهش ایلماز^۱ و همکاران (۲۰۱۹) نحوه سازمان‌دهی و هماهنگی تبانی در فوتبال ترکیه تحلیل شد. در این بررسی که مرتبط با ۱۷ مورد دستکاری رقابت‌های فوتبال در لیگ برتر، جام ترکیه و دسته یک در کشور ترکیه بود، برای ۳۱ نفر از ۹۳ مظنون حکم جلب توسط دادگاه صادر شد که در بین آن‌ها نام مدیران اجرایی شامل مدیر عامل باشگاه، اعضای هیئت‌مدیره، مدیر مالی، مدیر امور جوانان، بازیکنان و سرمربی از چند باشگاه مطرح فوتبال ترکیه وجود داشت. محققان پژوهش مذکور با استناد به محتوای پرونده‌های حقوقی و انضباطی طی مراحل دادرسی و همچنین شواهد مبتنی بر تحقیقات پلیس شامل گزیده مکالمات شنودشده، تصاویر ضبط‌شده و شواهد عکاسی، فرایند سازمان‌دهی تبانی را شرح دادند.

C2) ویژگی‌های شخصی: در توضیح ویژگی‌های فردی می‌توان به سطح خرد (اقتصاد فساد) اشاره کرد؛ رفتار عقلایی، فرایندی تصمیم‌گیری است که بر پایه انتخاب‌هایی بنا می‌شود که بهترین سطح از سود را برای اشخاص در بر دارد. رفتار عقلایی در معنای عمومی خود شامل دو بخش می‌شود: بخش اول، روش و بخش دوم، نتیجه. وقتی درباره روش صحبت می‌کنیم، رفتار عقلایی اقدامی بر پایه تفکرات، عادات، تعصبات یا احساسات است، اما زمانی که درباره نتیجه سخن می‌گوییم، منظور از رفتار عقلایی، اقدامی است که بر حصول به نتیجه یا هدف مؤثر متمرکز می‌شود (زافیروفسکی، ۲۰۰۳). با توجه به انتخاب عقلایی، تجزیه و تحلیل موقعیت رفتار فساد براساس محاسبات سود و زیان صورت می‌گیرد. در رفتار عقلایی اینکه آیا افراد به رفتار فساد آغشته می‌شوند یا خیر، مبتنی بر فرایند تصمیم‌گیری است که در آن افراد تلاش می‌کنند تا داشته‌های خود را به حداکثر برسانند. این کار با ارزیابی مزایای موردانتظار در برابر هزینه‌های پیش‌بینی‌شده از رفتار فساد انجام می‌گیرد. می‌توان از این رویکرد کلی برای درک زیرمجموعه‌ای از رفتارهای مجرمانه یعنی فساد استفاده کرد (دیمان و شولت، ۲۰۱۶). در جمع‌بندی این بخش می‌توان گفت، در سطوح کلان، ویژگی‌های محیطی، اقتصادی و فرهنگی به‌عنوان تبیین‌گرهای وقوع

1. Yilmaz, Manoli & Antonopoulos

فساد عمل می‌کنند. در سطح میانی، شبکه‌های فساد قرار دارند که بسته به دامنه فعالیتشان شامل طیف وسیعی از افراد و سازمان‌ها (به‌طور مستقل یا ترکیبی) می‌شود. این شبکه‌ها معمولاً از طریق تشکیل و تقویت سرمایه اجتماعی بین اعضا، عضوگیری از بین ناظران فساد یا خاموش‌سازی آن‌ها یا از طریق غیرفعال کردن بخش‌های کنترل‌کننده و انضباطی مرتکب فساد می‌شوند. در سطح خرد نیز فعالیت‌های مفسدانه با توجه به رفتارهای عقلایی و محاسبات سود و زیان صورت می‌گیرد. همچنین با توجه به ارتباط دوسویه متغیرهای محیطی و شخصی در وقوع فساد، به نظر می‌رسد سطح رویدادها تعیین‌کننده باشد؛ برای مثال، برخلاف سطوح محلی که وقوع فساد، بیشتر ناشی از تأثیرات محیطی است، در سطوح کلان با توجه به شهرت و اثرگذاری در خور توجه ورزشکاران و بازیگران اصلی صحنه ورزش، این ویژگی‌های فردی است که به وقوع فساد منجر شده و در نهایت به محیط نیز منتقل می‌شود.

(D) شاخص پیامد (احتمال کم کشف فساد و سود خالص): در میان چهار معیار اصلی این پژوهش، شاخص پیامد به‌عنوان اثرگذارترین معیار فساد رقابتی شناخته شد (مراجعه شود به روابط علی، شکل شماره یک). در ارتباط با روابط علی و معلولی زیرمعیارهای پیامد نیز در هر دو بعد، احتمال کم کشف فساد در جایگاه اثرگذاری (علت) و مطلوبیت نهایی در جایگاه اثرپذیری (معلول) جای گرفتند؛ این در حالی است که رابطه دوسویه در هر دو معیار برقرار بود. همچنین اولویت‌بندی معیارهای اصلی نشان داد که پیامد با وزن ۰/۱۲۳۵ در رتبه چهارم قرار دارد. در توضیح این یافته باید گفت که فساد و تقلب در ورزش امری تازه‌ای نیست (کیل، ۲۰۱۸)، اما بسترهای اجتماعی و سیاسی وقوع فساد و تقلب در ورزش تغییر کرده است (بروکس و لاورگنا، ۲۰۱۷). ماهیت پنهان فساد شرایط کشف آن را دشوار کرده است (مونتورد، ۲۰۲۱). هر زمان که سخن از فساد پنهان می‌شود، عمدتاً از مفهومی صحبت می‌کنیم که در موقعیت‌ها، رویدادها و تجربه‌های واقعی زندگی وجود دارد، ولی مشاهده و پیگرد قانونی آن‌ها دشوار است (اوسیفو، ۲۰۱۸). در سطوح جهانی در مقایسه با سطوح محلی، ثروت‌اندوزی، پول‌شویی گسترده و کسب منفعت از طریق رفتارهای مفسدانه در فقدان حسابرسی و گسترش ناکارآمد قضایی، نمود بیشتری پیدا کرده است. این ناکارآمدی و ابهام در مجازات‌ها به وقوع مجدد فساد منجر می‌شود؛ بنابراین اگرچه موارد به‌ظاهر آشکاری از فساد وجود دارد، این موضوع هنگام افشای عملکردهای درونی سازمان‌های ورزش با عقب‌نشینی‌های درخور توجهی همراه بوده است؛ به‌عنوان مثال، اعضای فیفا درباره افشاکردن یا افشانکردن یک گزارش تحقیقاتی ۴۳۰ صفحه‌ای در مورد اتهامات فساد و تبانی مرتبط با فرایندهای مناقصه جام‌جهانی ۲۰۱۸ و ۲۰۲۲ بحث کردند. در نهایت، حوزه علمیه دانشگاه کلرادو تصمیم گرفت فقط یک گزارش قانونی کوتاه‌تر منتشر کند (هنه، ۲۰۱۵). فارست و سیمونز (۲۰۰۳) برای درک بهتر اینکه چه زمانی ورزشکار به انواع تبانی در مسابقه روی می‌آورد، از مدل الریچ (۱۹۹۶) استفاده کردند. مؤلفه‌های اصلی این مدل عبارت‌اند از: احتمال افشا، احتمال موفقیت تبانی در مسابقه، ثروت فعلی ورزشکار، سود بالقوه ورزشکار در صورت موفقیت تبانی، مجازات مالی در صورت افشا و خدشه به شهرت ورزشکار در صورت افشا. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که ورزشکار در صورتی در تبانی مشارکت می‌کند، که منافع موردانتظار بر هزینه‌های موردانتظار سنگینی کند. در واقع، فرد فاسد زمانی خود را آلوده فعالیت‌های مفسدانه می‌کند که به‌سهولت برتری منافع بر مجازات‌های ناشی از آن را درک کرده باشد. در جمع‌بندی این بخش می‌توان استدلال کرد، شاخص پیامد به‌عنوان اصلی‌ترین محرک وقوع فساد و اثرگذارترین معیار فساد رقابتی، ادراک افراد فاسد را در مواجهه با فعالیت‌های مفسدانه متأثر می‌کند؛ چراکه امروزه فساد به انتخاب عقلایی-اقتصادی تبدیل شده

1. Monteverde

است؛ جایی که دشواری در کشف فساد، هزینه‌های احتمالی آن را به‌طور چشمگیری کاهش داده است. معمولاً در ساختارهای فسادزا، افراد اصلی در روند فساد مصونیت نسبی پیدا می‌کنند و افشای تخلفات بسیار به حیثیت آنان صدمه نمی‌زند. از طرفی، زیان ناشی از فساد در ورزش تاحدودی نامعلوم و مبهم است. در شرایطی که برخوردهای قانونی قاطعی با متخلفان صورت نمی‌گیرد، افراد درگیر با فساد به‌خوبی می‌دانند که نسبت منافع حاصل از فساد بر مجازات‌های آن برتری دارد؛ بنابراین ایجاد سیستم‌های پایش دقیق به‌منظور افزایش احتمال کشف فساد و برخوردهای قضایی قاطع، تمایل به مشارکت در فعالیت مفسدانه را کاهش می‌دهد.

در نتیجه‌گیری کلی، این پژوهش از دو منظر افزایش دانش نظری و کاربردهای مدیریتی قابل شرح است: الف. سهیم بودن در تقویت مبانی نظری فساد ورزشی: یکی از نواقص اصلی در مطالعاتی که در زمینه فساد ورزشی صورت گرفته است، این است که تمرکز بیشتر پژوهش‌های داخلی بر جنبه‌های عمومی فساد بوده است؛ موضوعاتی همچون فساد اداری، بازنمایی فساد در رسانه‌ها و شاخص‌های کلی در فساد، اما در این پژوهش به‌طور خاص فساد ورزشی بررسی شد تا ابتدا عوامل مؤثر بر فساد رقابتی شناسایی شود و سپس با استفاده از تکنیک‌های تحلیل غیرخطی، چگونگی تأثیر و تأثر هریک از آن‌ها آشکار شود؛ بنابراین مطالعه حاضر کوشید تا در توسعه و تعمیم دانش نظری درباره فساد ورزشی مشارکت داشته باشد؛ ب. کاربردهای مدیریتی: پیامد در چرخه وقوع فساد، خروجی و آخرین مرحله این پدیده محسوب می‌شود، اما در چرخه اثرگذاری، به‌عنوان نخستین و اثرگذارترین شاخص، سایر معیارها را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ به عبارت روشن‌تر، پیامد (احتمال کشف فساد و سود خالص) به‌عنوان محرک‌های اولیه، امکان ادراک ریسک‌های مربوط به مشارکت و همچنین شرایط سود و زیان فعالیت‌های مفسدانه را تبیین می‌کند. به‌عنوان یک اصل عمومی، فساد باید هزینه داشته باشد تا تمایل کمتری به مشارکت در آن ایجاد شود. دن اریلی^۱، روان‌شناس و متخصص اقتصاد رفتاری، در کتاب پشت پرده ریاکاری^۲، در این باره دیدگاه جالب‌توجهی ارائه داده است. وی معتقد است، یک درصد از مردم ریاکار و دزدند و آن‌ها به دنبال بازکردن قفل‌ها و دستبرد به خانه‌ها هستند. یک درصد دیگر نیز همیشه درستکار هستند و در هیچ شرایطی ریاکاری نمی‌کنند. ۹۸ درصد دیگر مردم، تا زمانی درستکارند که همه‌چیز درست باشد. اکثر آن‌ها اگر شرایط به نحوی رقم بخورد که به حد کافی وسوسه شوند، آن‌ها نیز ممکن است دست به خطا بزنند. قفل‌ها برای جلوگیری از نفوذ دزدان نصب نمی‌شوند. دزدها بلد هستند که چگونه قفل‌ها را باز کنند. قفل‌ها برای حفاظت از مردم نسبتاً درستکار نصب می‌شوند تا آن‌ها وسوسه نشوند و درستکار باقی بمانند. در واقع تمام آدم‌ها ظرفیت کج‌روی دارند، اما قیمت هرکسی با دیگری فرق دارد و آستانه وسوسه هرکسی با دیگری متفاوت است. در این پژوهش، شاخص حکمرانی بیشترین وزن را به خود اختصاص داد. روشن است که ضعف‌های حکمرانی در نهادهای ورزشی کشور بر احتمال فساد می‌افزاید. درحقیقت، فساد جایی رشد پیدا می‌کند که معمولاً زمینه برای فعالیت مفسدانه در آن فراهم است؛ بنابراین بهبود وضعیت حکمرانی می‌تواند منافذ ساختاری در وقوع فساد را تا حدود زیادی پوشش دهد. بسیاری از پژوهشگران و نهادهای تصمیم‌ساز ورزشی برای مبارزه با فساد در ورزش تلاش کرده‌اند و مجموعه‌ای از اصول مشخص و کدهای اخلاقی الزام‌آور را در سطوح ملی و بین‌المللی با عنوان «اصول حکمرانی خوب» ارائه کرده‌اند؛ نظیر اصول جهان‌شمولی که کمیته بین‌المللی المپیک در زمینه شفافیت، پاسخ‌گویی، روندهای دموکراتیک و امانت‌داری برای سازمان‌های زیرمجموعه‌اش ارائه

1. Dan Ariel

2. Behind the Hypocrisy

کرده است؛ بنابراین با توجه به شرایط اجتماعی و فرهنگی حاکم بر کشور و جایگاه والایی که ورزش در میان اکثریت جامعه پیدا کرده است، برای دوری از کجروی‌ها، انحرافات و فعالیت‌های مفسدانه در ورزش، نیازمند استقرار هرچه بهتر، دقیق‌تر و جدی‌تر اصول حکمرانی مطلوب در ورزش کشور هستیم تا اصلاح نواقص و پیشگیری از وقوع جرائم از نهادهای تصمیم‌ساز ورزشی آغاز شود. این امر مهم میسر نخواهد شد، مگر با ورود و قرارگرفتن افراد شایسته در مناصب تأثیرگذار مدیریتی و همچنین استقرار نظام‌های دقیق نظارت و پاسخ‌گویی بر آن‌ها. از طرفی، توسعه جنبه تجاری ورزش باعث چرخه اقتصادی قوی‌تر و سرازیر شدن منابع مالی عظیمی به ورزش می‌شود، اما معایب متعددی نیز در آن مشاهده می‌شود. یکی از این موارد، جابه‌جایی پول‌های آلوده در بخش‌های مختلف ورزش است که مبالغ کلان و منافع مالی پنهانی از این طریق بین بازیگران فساد ردوبدل می‌شود؛ برای مثال، افزایش قراردادهای غیرواقعی (چه برای بهره‌کشی از صاحب قرارداد، چه برای گریز از مالیات)، نفوذ هرچه‌بیشتر دلالان، انتخاب‌های مسئله‌دار کارگزارها و حامیان مالی ورزشی، تنها بخشی از مواردی است که در فضای ورزش کشور دیده می‌شود؛ بنابراین با اصلاح و شفاف‌سازی قوانین و مقررات برای کاهش امکان تفسیرهای موردی، برقرار کردن سیستم‌های پایش و همچنین متناسب‌سازی نظام جرم و مجازات، افزایش جرائم مالی و محرومیت‌های انضباطی سفت و سخت مفسدان، محدودیت شدید در عفو مقامات فاسد و جلوگیری از ورود مجدد آن‌ها، می‌تواند نقش تأثیرگذاری در کاهش فساد ورزشی ایفا کند.

گفتنی است که این پژوهش مبنای نظری مناسبی را برای تحقیقات آتی فراهم آورده است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود، در کنار چارچوب جامعی که این مطالعه ارائه داده است، عوامل و شاخص‌هایی دیگری همچون نبود شایستگی مدیران و کوتولگی مدیریتی استفاده شود.

تشکر و قدردانی

از تمامی مشارکت‌کنندگان، استادان دانشگاه و صاحب‌نظران ایرانی و خارجی که با صبوری مشارکت فعال در این پژوهش داشتند، سپاسگزاری فراوان می‌کنیم.

References

1. Andreff, W. (2017). Complexity triggered by economic globalisation—The issue of on-line betting-related match fixing. *Systems*, 5(1), 2-18.
2. Ariel, D. (2015). Behind the hypocrisy; How we lie to everyone, especially to ourselves. Available at: http://akhlagh.morsalat.ir/article_67534.html?lang=fa.
3. Bell, P., Ten Have, C., & Lauchs, M. (2016). A case study analysis of a sophisticated sports doping network: Lance Armstrong and the USPS Team. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 46, 57–68.
4. Brannagan, P. M., & Giulianotti, R. (2015). Soft power and soft disempowerment: Qatar, global sport and football's 2022 World Cup finals. *Leisure studies*, 34(6), 703-719.
5. Brannagan, P. M., & Giulianotti, R. (2014). Qatar, global sport and the 2022 FIFA world cup. In *Leveraging legacies from sports mega-events: Concepts and cases* (pp. 154-165). Palgrave: Basingstoke.
6. Brooks, G., & Lavorgna, A. (2017). Lost Eden: The corruption of sport. In *Corruption in Sport*, 1, 79-90.
7. Caneppele, S., Langlois, F., & Verschuuren, P. (2020). Those who counter match-fixing fraudsters: voices from a multistakeholder ecosystem. *Crime, Law and Social Change*, 74(1), 13-26.
8. Carmichael, F., Rossi, G., & Thomas, D. (2017). Production, efficiency, and corruption in Italian Serie A football. *Journal of Sports Economics*, 18(1), 34-57.

9. Chappelet, J.L (2012). From daily management to high politics: the governance of the International Olympic Committee. In L. Robinson, P. Chelladurai, G. Bodet, & P. Downward (Eds.), *Routledge handbook of sport management* (pp. 7-25). New York: Routledge.
10. Chadwick, S., Roberts, S., & Cowley, R. (2017). The impact of sports corruption on organisational stakeholders. In *Corruption in sport* (pp. 110-125). New York: Routledge.
11. Cooper, P., & Upton, G. (1990). An ecosystemic approach to emotional and behavioural difficulties in schools. *Educational Psychology*, 10(4), 301–321.
12. Costa, J. (2018). The globalised network of a dirty game: Match-fixing, illegal betting and transnational organised crime in Italian football. *Global Crime*, 19(2), 125-145.
13. Danley, B., & Widmark, C. (2016). Evaluating conceptual definitions of ecosystem services and their implications. *Ecological Economics*, 126, 132–138.
14. Davies, C. (2013). Doping in sport: from Lance Armstrong to the AFL and NRL. In *Papers from the Legal Studies Students' Conference*. Legal Studies Students' Conference, Townsville, QLD, Australia.
15. Dimant, E., & Schulte, T. (2016). The nature of corruption: An interdisciplinary perspective. *German Law Journal*, 17(1), 53-72.
16. Dietl, H., & Weingärtner, C. (2014). Betting scandals and attenuated property rights: how betting-related match-fixing can be prevented in future. *The International Sports Law Journal*, 14(1), 128-137.
17. Edwards, M., & Hulme, D. (1995). NGO performance and accountability in the post-cold war world. *Journal of International Development*, 7, 849–856
18. Ehrlich, I. (1996). Crime, punishment and the market for offenses. *Journal of Economic Perspectives*, 10, 43–67.
19. Ewers, C. (2021). Sport, life, this sporting life, and the hypertopia. *Textual Practice*, 1, 1-20.
20. Fattah, Z., & Tuttle, R. (2014). Qatar cuts number of world cup soccer stadiums as costs rise. *Bloomberg News* April 21. Available at: http://www.bloomberg.com/news/2014-04-20/qatar-cuts-number-of-world-cup-soccer-stadiums-amid-rising-costs.html#disqus_thread (Accessed November 4, 2014).
21. Forrest, D., & Simmons, R. (2003). Sport and gambling. *Oxford Review of Economic Policy*, 19, 598–611.
22. Forrest, D. (2012). The threat to football from betting-related corruption. *International Journal of Sport Finance*, 7(2), 99-116.
23. Forster, J., & Pope, N. (2004). *The political economy of global sporting organisations*. Routledge: London.
24. Gardiner, S. (2017). Conceptualising corruption in sport. In *Corruption in sport* (pp. 10-29). London: Routledge.
25. Gardiner, S. (2014). Evaluation of the creation of a global sports anti-corruption body. In presentation held at Sport & EU Conference, Cologne.
26. Geeraert, A. (2013). The governance agenda and its relevance for sport: introducing the four dimensions of the AGGIS sports governance observer. In J. Alm (Ed.), *Action for good governance in international sports organisations* (pp. 9–21).
27. Geeraert, A., & Drieskens, E. (2015). The EU controls FIFA and UEFA: A principal–agent perspective. *Journal of European Public Policy*, 22(10), 1448–1466.
28. Geeraert, A. (2016). The governance of international sport organisations. In B. Houlihan, & D. Malcolm (Eds.), *Sport in society: A student introduction* (pp. 37–413). London: Sage.
29. Gorse, S., & Chadwick, S. (2010). Conceptualising corruption in sport: Implications for sponsorship programmes. *European Business Review*, 1, 5–40.
30. Hargreaves, J. (1989). The promise and problems of women's Leisure and sport. In *Leisure for leisure* (pp. 130-149). London: Palgrave Macmillan.
31. Henne, K. (2015). Reforming global sport: Hybridity and the challenges of pursuing transparency. *Law & Policy*, 37(4), 324-349.
32. Henning, A. D. (2013). (Self-) surveillance, anti-doping, and health in non-elite road running. *Surveillance & Society*, 11, 494–507.

33. Hill, D. (2010). A critical mass of corruption: why some football leagues have more match-fixing than others. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 11(3), 38-52.
34. Hums, M. A., & MacLean, J. C. (2004). *Governance and policy in sport organizations*. Scottsdale, AZ: Halcomb Hathaway Publishers.
35. Hu, K. H., Chen, F. H., Tzeng, G. H., & Lee, J. D. (2015). Improving corporate governance effects on an enterprise crisis based on a new hybrid DEMATEL with the MADM model. *Journal of Testing and Evaluation*, 43(6), 1395-1412.
36. Kihl, L. A. (2018). *Corruption in sport: Causes, consequences, and reform*. New York: Routledge Research in Sport and Corruption.
37. Laxman, H. S. V. (2021). A Study on immoral behavior of athletes in the sports world and its impact. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 25(6), 11274-11282.
38. McGillivray, D., Koenigstorfer, J., Bocarro, J. N., & Edwards, M. B. (2021). The role of advocacy organisations for ethical mega sport events. *Sport Management Review*, 1, 1-20.
39. Moriconi, M., & De Cima, C. (2021). Why some football referees engage in match-fixing? A sociological explanation of the influence of social structures. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 13(4), 545-563.
40. Milanović, L., Randelović, N., Živković, D., & Savić, Z. (2021). Ethics and sports, ethics in sports, sports ethics: Aspects of consideration of different authors. *Fizičko Vaspitanje i Sport Kroz Vekove*, 8(2), 16-32.
41. Monteverde, V. H. (2021). The cost of corruption and undue private benefit: two hidden faces of the same mirror. *Journal of Financial Crime*, 29(12), 653-664.
42. Morrow, S. (2013). Football club financial reporting: Time for a new model? *Sports Business Management*, 3, 297-311.
43. Mravec, L. (2021). Match-fixing as a threat to Sport: Ethical and legal perspectives. *Studia sportiva*, 15(2), 37-48.
44. Nagin, D. S. (2013). Deterrence: A review of the evidence by a criminologist for economists. *Annual Review of Economics*, 5(1), 83-105.
45. Osifo, Ch. (2018). A network perspective and hidden corruption. *Journal of Public Administration and Governance*, 8(1), 115-136.
46. Philippou, C. (2019). Towards a unified framework for anti-bribery in sport governance. *International Journal of Disclosure and Governance*, 16(2), 83-99.
47. Philippou, C. (2021). Anti-bribery and corruption in sport mega-events: stakeholder perspectives, *Sport in Society*, 25(4), 819-836.
48. Roberts, S., Chadwick, S., & Anagnostopoulos, C. (2018). Sponsorship programmes and corruption in sport: management responses to a growing threat. *Journal of Strategic Marketing*, 26(1), 19-36.
49. Sánchez, F., & Broudehoux, A. M. (2013). Mega-events and urban regeneration in Rio de Janeiro: planning in a state of emergency. *International Journal of Urban Sustainable Development*, 5(2), 132-153.
50. Serby, T. (2015). The council of europe convention on manipulation of sports competitions: the best bet for the global fight against match-fixing? *International Sports Law Journal*, 15, 83-100.
51. Shafiee, S., & Afrouzeh, H. (2018). Identifying and determining the factors affecting the incidence of corruption in Iran's Football. *Sport Management Studies*, 10(47), 39-66. (in Persian).
52. Soebbing, B. P., & Walker, K. B. (2017). Impact on organisations: Economic and reputation. *Corruption in Sport*, 1, 126-143.
53. Surowiecki, J. (2014). The Sochi effect. *New Yorker* February 13. Available at: <http://www.newyorker.com/magazine/2014/02/10/the-sochi-effect> (Accessed July 18, 2014).
54. Thomsen, S. R., & Anderson, H. (2015). Using the rhetoric of atonement to analyze Lance Armstrong's failed attempt at redeeming his public image. *Journal of Sports Media*, 10(1), 79-99.
55. Testa, A., & Sergi, A. (2018). *Corruption, mafia power and Italian soccer*. London: Routledge.

56. Theberg, N., & Birrel, S. (1994). Structural constraints facing women and sport. In D. Margaret Costa, & S. R. Guthrie (Eds.), *women and sport: interdisciplinary perspectives*, champaign (1-336). Illinois: Human Kinetics.
57. Urdaneta, R., Guevara-Pérez, J. C., Llena-Macarulla, F., & Moneva, J. M. (2021). Transparency and accountability in sports: Measuring the Social and financial performance of Spanish professional football. *Sustainability*, 13(15), 1-16.
58. Walsh, D. (2013). *seven deadly sins: My pursuit of Lance Armstrong*. UK, London: Simon & Schuster.
59. Williams, M. S., & Warren, M. E. (2014). A democratic case for comparative political theory. *Political Theory*, 42(1), 26-57.
60. Yaffa, J. (2014). The waste and corruption of Vladimir Putin's 2014 Winter Olympics. *Bloomberg Businessweek*, 1, 1-15.
61. Yilmaz, S., Manoli, A. E., & Antonopoulos, G. A. (2019). An anatomy of Turkish football match-fixing. *Trends in Organized Crime*, 22(4), 375-393.
62. Yousefi, B., & Naseri, A. (2022). Identification of the problems of entering the wealthy owners in Iranian football using interpretive-structural modeling technique. *Sport Management Studies*, 13(65), 79-108. (in Persian).
63. Zafirovski, M. (2003). Human rational behavior and economic rationality. *Electronic Journal of Sociology*, 7(2), 1-34.

